Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-нэе гарана | № 108 (14219) | 1976 оной майн 8, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

үшөө нэгэ бүлэгнай Улаан-Үдын промышленна предприятинуудаар, техникумүүдээр ябаһан байха юм.

Тус агитколлективэй бүридэлдэ Латвиин ССР-эй түлөөлэгшэд ороно. Огра хотын арадай эстрадна «Метроном», техническэ мэргэжэл олгодог Якаспилска училищиин «Саука» гэжэ ансамбльнууд, Даугавпилс хотын хүгжэмэй училищиин вокальна трио манай республикын ажалшадай урда концерт наадаяа харуулба гэшэ.

Гадна Ригын политехническэ институдай ахалагша багша, түүхын эрдэмэй кандидат Я. Б. Друвиньш, Латвиин гүрэнэй университедэй ахалагша багша, экономикын эрдэмэй кандидат Д. А. Зелманис гэгшэд хүдэлмэришэдтэ, таряашадта, студентнэртэ айлшалха

ЛКСМ-эй Латвиин ЦК-гай эльгээһэн агитколлективэй ябахынь урда үдэр агитпоездын улаан булан соо уулзалга болобо. Энэ уулзалгые агитпоездын начальник Е. Л. Словецкий нээжэ, коллективэйнгээ хүдэлмэри тухай тобшохоноор мэдээсээд, КПСС-эй Буряадай обкомой хоёрдохи секретарь К. М. Продайводада үгэ үгнэ.

Нүхэр Продайвода республикынгаа промышленность, хүдөө ажахы тухай, БАМ тухай, арад зон тухайгаа хүндэтэ айлшадтаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, манай республикада ерэжэ, һонирхолтой концерт наада харуулһанайнь түлөө КПСС-эй обкомой бюрогой зүгһөө ехэ баяр хүргөөд, үшөө ерэжэ байхыень уряа.

Удаань ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев үгэ абана. Тэрэ тус агитколлективэй хэһэн хүдэлмэрые үндэрөөр сэгнэбэ, хэды шэнээн ехэ удха шанартай байһан тухайнь тэмдэглэбэ. Нүхэр Раднаев онсо шалгарһан ансамбльнуудта, гэшүүдтэнь ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотануудые, дурасхаалта бэлэгүүдые барюулаа.

Тиигээд ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельниковэй, өөрынгөө, комсомолой Буряадай обкомой зүгһөө болохоео байһан Агуу Илалтын һайндэрөөр суглараганшадые хани халуунаар амаршалаад, удаан жаргал, ута наһа эдлэжэ ябахыень юрөөгөө, Буряад орондомнай саашадаашье ерэжэ, айлшалжа байхыень латыш нүхэдөө уряалаа.

ЛКСМ-эй Латвиин ЦК-гай инструктор, манда ерэһэн агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ Т. Т. Куцко харюугай үгэ хэлээ. Тиихэдээ БАМ-ай барилгашадта ошоһон тухайгаа хөөрэһэн байна. Чилчигир, Нижнеангарск тосхонуудта байрлаһан барилгашадтай уулзажа, сэдьхэлээ ехэ ханаһан, баясаһан тухайгаа хэлэхэдэнь, агитколлективэйнь гэшүүд альга ташалгаар дэмжээ һэн.

Латвиин түлөөлэгшэд манай ниислэл хототой эндэ байхадаа танилсаа. Локомотив-вагон заһабарилгын, судна бүтээлгын, шэлэй, авиационно заводуудта ошожо, тэндэхи залуушуулай ажабайдалтай, ажал хэрэгтэйнь танилсаһан байна.

— Бидэнэр Буряад оронойе үзэсхэлэн һайхан байгаалиие, ажалша, хүндэмүүшэ зониинь хэзээдэшье мартахагүйбди. Мүнөө хахасахаяа байхадаа, уулзатараа баяртай гэнэбди. Юуб гэхэдэ, нэгэтэ бадарһан хани нүхэсэл хэзээдэшье унтаршагүй, мүнхэ, — гэжэ нүхэр Куцко тон зүб тэмдэглээ.

Уулзатараа баяртай, хүндэтэ латыш нүхэднай!

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА: ДЭЛИСЭ, ШАНАР, БОЛЗОР

ШЭНЭ ГУРИМААР ШАЛГАЛСАНА

ТАЛЫН-БУЛАГ. Колхо...арба гаран мянган гек...тарялангайнь 75 про...нь гансахан Талын-Бу...байдаг юм. Мүнөө ню...дама үргэн уужам тала...бараи тарилгын халуун ...мэри бурьялна.

...тарилгые агротех...эрхим болзор соо, ...шанартайгаар дүүргэ... Иимэ уряа дэро колхо...тракторно-тарян ажалай ...дануд хүдэлнэ. Тии...нье энэ жэлдэ тарялан ...бүхы хүдэлмэриие ...шанартайгаар хэжэ, ...бүхэндэ Шанарай тэм...олгохын түлөө социалис ...сөө дэлгэрүүлхэ тухай ...С-эй обкомой, БурАССР-Министрнүүдэй Соведэй ...ол эндэхи таряашад, ...низаторнуудай дунда ...хүдэлөө үүсхэбэ.

...Талын-Булагай та...лан дээрэ тарилгын 12 ...гат мүрысэн хүдэлнэ. ...хүдэлмэри һайнаар эм...гдэнхэй. Тиимэһээл аг...бүхэниинь үдэрэйнгөө ...рииe үлүүлэн дүүргэнэ. ...хэдэ, республикын ...механизатор Миха... Ковалевскиин хүбүүн ...хүсэтэ К-700 трак...дүрбэн сеялкэ шэ..., халааналнгаа даа...ие 150 процент дүүргэ...рэнэй агрегат халаан ...50 гектар нормын ...до 60—70 гектарта үрэ...–9 сантиметр гүнзэ..., гектарай хоёр центнер хүртэхөөр шэниисэ тарина. Тарилгашад Владимир Булгатов, Михаил Галсанов гэгшэдэй агрегадууд мүн лэ һайн үрэ дүн туйланад. Мүнөө тус колхоздо мянга гаран гектарта эртын орооһото ургамалнууд хэрээһэлүүлэн таригданхай.

Республикын габьяата механизаторнууд Доржи Сампилов, Гармажап Ачитуева, Борис Турпанов гэгшэд хахалалга дээрэ үдэрэйнгөө даабари 150 процент дүүргэнэ. Эндэ нэгэшье трактор, сеялкэ эбдэржэ һаатанагүй. Ушар юуб гэхэдэ, техническэ туһаламжа, харууһалга һайнаар, саг соонь эмхидхэгдэнэ. Колхозой отделени бүхэндэ автомастерской үгтэнхэй. Хоердохёор, механизаторнууд даажа абаһан трактор, машинаяа эзэн ёһоор харууһална, үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглана.

Габьяата ажалай эрхим жэшээнүүдые харуулһан жара гаран механизаторнууд, жолоошод, үрэһэ зөөгшэд болон бусад таряашадые багахан статья дотор бултыень тоолон дурдаха аргагүй. Эдэнэр хэниинь хэн гэшэгүй ажалша бэрхэ, шадабаритай, ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандадаг хүнүүд.

— Арбадахи табан жэлэй түрүүшын тарилгада яһала һайнаар бэлдээ һэмди. Хүдөө ажахын техникые саг соонь заһабарилжа шадаабди. Орооһоной үрэһэн шанар һайнтайгаар сэбэрлэгдэһэн, илгагдаһан, тарилгын эрилтэдэ хүрэмэ болгогдоһон байна. Механизаторнуудай кадрнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри бодомжотойгоор ябуулагдаа. Залуу механизаторнуудые бэлдээгүй һаа, тракторнуудаа мүнөө хоёр халаанда хүдэлгэжэ шадахагүй байгаабди. Түрүүшын үдэрһөө габшагай шангаар ажаллажа, майн 15 болотор эртын тарилгын бүхы хүдэлмэриие дүүргээд байха зорилго урдаа табинхайбди, — гэжэ энэ бригадын бригадир коммунист Андрей Шарапович Вамбуев хөөрэнэ.

Полевой станда ажалшадай амарха, хооллохо тусхай гэрнүүд түхеэрэгдэһэн. Механизаторнууд, таряашадаа олон янзын эдеэ хоолоор, һайнаар эдеэлүүлдэг. Столоворһоо гадна, буфет эндэ эмхидхэгдээ. Улаан булангдань ороходо газетэ, журналнууд элдэб номууд элбэг, телевизор, аптечкэ харагдана. Эндэ социалис уялганууд, мүрысөөнэй гурим, үдэр үдэртэ хэгдэхэ ажал харуулһан тусхай хуудаһан ханадань хадаатай.

Юрөөгэй арадай хинагшадай тарилгын үедэ ямар ехэ харюусалга бэедээ абаад, ямар хэмжээ ябуулгануудай тодорхойлогдоһониинь эли байна. Эндэ «Дайшалхы хуудаһан», «Халаахай», уряа лозунгнууд, социалис мүрысөөнэй ябасые харуулһан самбарнууд бии. Мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой. Материальна болон моральна талаһаань онсо шалгарагшадые урмашуулха тухай энээн соо тодоор бэшээтэй. Табан хоног бүхэндэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, илагшадтань шангууд, улаан тугханууд барюулагдана.

— Энэ табан жэл хадаа эрхим шанарай табан жэл. Тиимэһээ тарилгын шанарай түлөө шангаар тэмсэнэбди. Полинуудта Шанарай тэмдэг олгодог болохо зорилгын табигдажа байхада, тарилгын шанарай хойноһоо колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ гадна, тусхай шалгагшад, арадай хинагшад, механизаторнууд булта оролдоно гээшэ. **Гадна механизаторнуудай бэе бэеынгээ хэһэн ажалые шалгаха гурим энэ жэлдэ түрүүшынхеэ бии болгогдоо. Газар хахалагшадай, тарилгашадай ямар шанартайгаар ажалаа дүүргэһэниие тэмдэглэхэ тусхай журнал байха юм.** Юрэдөөл, голодоһо гаргаһан хүн хатуу зэмэдэ орохо, шангаар шүүмжэлэгдэхэ юм, — гэжэ колхозой ахамад агроном К. Т. Хамаганов хөөрэнэ.

Хабарай игаабари дулаан үдэрнүүд ерэбэшье, һаянай хэдэн үдэр хүйтөөр һалхилна. Заримдаа саһааршье бордоһолно. Тиигэбэшье Юрөөгэй таряашад, механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые хэзээ хэзээнэйхиһээ урагшатайгаар ябуулна.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

БАМ УУЛЗАТАРАА БАЯРТАЙ, ХҮНДЭТЭ НҮХЭД!

БАМ-ай барилгашадай культурна хэрэглэмжэ хангаха талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулха тухай тодорхой шиидхэбэри ВЛКСМ-эй XVII съезд абаа һэн. Тиихэдэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Комсомольская правда» гэжэ агитпоезд бии болгохо дурадхал оруулагдажа, нэгэн дуугаар һайшаагдаһан байна. Тус поездын бии болоһонһоо хойшо тиимэ ехэ сагай үнгэрөөгүйшье һаань, хэһэн юумэниинь тон ехэ. Коллективынь манай ороной түмэр замаар 30 мянга гаран километр зай дабажа, хаа хаанагүй һайшаал, магтаалда хүртэн, ажал ябуулгаяа эрхилээ. Онсолходо, 2 000 гаран ехэнүүд хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэһэн байха юм.

«Комсомольская правда» агитпоезд манай республикада байгша оной апрелиин 26-да түрүүшынхиеэ ерэбэ. Энэ коллективые хүтэлбэрилэгшэ Е. Л. Словецкий корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлээ һэн:

— Манай агитпоезд нэн түрүүн БАМ-ай барилгашадые хангаха зорилготой. Гэбэшье ябаһан газартаал промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй, институт техникумүүдэй студентнэрэй хүдөөгэй ажалшадай урда концертнүүдые табинабди, лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэбди. Танай республикада ерэмсээрээ, хэдэн бүлэг болоно хубаараад, ябаһан байнабди. Нэгэ бүлэгнай БАМ-ай барилгашадта ошоо. Нүгөөдэмнай Кабанскын аймагаар ябажа, Сэлэнгэ станциин, Таловка тосхоной, Бабушкин хотын ажалшадай урда оолиг шадабарияа харуулба. Харин шэд, барилгашад болон таряашадай урда һонирхолтой лекцинүүдые уншажа, олоной анхарал татаһан байна.

Ригэ хотын һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведэй түрүүлэгшэ, «Альфа» гэжэ үйлэдбэриин-техническэ нэгэдэлэй слесарь, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат Пётр Еарфоломеевич Соколов баһал ябалсана. Тиихэдээ манай ниислэлэй промышленна предприятинуудай һурган хүмүүжүүлэгшэдтэй уулзажа, дүй дүршэлөө андалдаһан байна.

«Комсомольская правда» агитпоездын энэ коллектив үсэгэлдэр нютагаа бусаба. Гэбэшье поездынь Улаан-Үдын түмэр замай станци дээрэ байһан зандаа. Юуб гэхэдэ, Азербайджанай ССР-һээ, Москва хотоһоо үшөө нэгэ бүлэг ерэжэ, байгша оной майн 25 болотор эндэ байха, БАМ-ай барилгашадта, республикымнай хүдэлмэ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев айлшандаа Хүндэлэлэй грамота барюулжа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАХА ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ 1976 ОНОЙ МАЙН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн
...ргажанай	73	56	—
...унтын	108	47	—
...шүүрэй	89	71	—
...руунын	63	65	—
...дын	74	63	79
...гарайн	112	56	—
...хааминай	86	64	—
...бانскын	45	55	—
...жэнгын	36	61	—
...урамхаанай	90	54	—
...гтын	82	61	—
...хар-Шэбэрэй	58	66	—
...ын	43	49	—
...байкалнин	95	60	—
...то-Байгалай	130	106	—
...энгын	106	64	—
...хэнэй	57	55	3,1 дахин
...аан-Үдын	83	75	76
...рнин	85	58	63
...ан-Үдын шубуунай фабрика	93	—	80
...публика бүхыдөө	70	63	80

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

МУХАР-ШЭБЭР. Заганай колхозой тарялан дээрэ хабарай ажал үдэр бүри үргэдэнэ. Апрелиин һүүл багаар. майн эхеэр хүйтэн байжа, эртын тарилга хэхэ аргагүй байгаашье һаань, эндэхид миин һуугаагүй. Бүхыдөө 268 гектар газар хахалагдаад, 2 264 гектар борнойлогдоод. 1.410 гектар жэгдэлэн нягтаруулагдажа, үрэһэ тарихаар бэлэн болгогдоо һэн. Мүн 720 гектар сэбэр паар, намар хахалагдаһан газар элдүүрилэгдэжэ, тарилгада баһал бэлэн болгогдоо.

Мэнэ һая тарилга эхилжэ, түрүүшын хоёр үдэрэй туршада зуугаад гектарта эртын орооһото ургамал таригдаба. Гадна 86 гектарта малай ногоон тэжээл болгохоор таряан, мүн силосто дарагдахаар горох обёос хоёрой холисо таригдаа.

Н. КАРЛОВА,
«Ленинский путь» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

* * *

БЭШҮҮР. «Дружба колхозой таряашад хабарайнгаа тарилга эмхитэйгээр эхилбэ. Энэ ажахын Жалгаи гэжэ газарай тарялан дээрэ тарилгын хүдэлмэри үдэр, һүнигүй хэгдэнэ. Мүн нэгэдэхи, табадахи бригадануудта хамта 9 агрегат тарилга хэнэ. Мүнөө долоон зуугаад гектарта шэниисын үрэһэн таригдаад байна.

Колхозой хоёрдохи отделениин үнинэй механизатор Николай Ильич Баженовэй даадаг тарилгын агрегат үдэр соо 26 гектар тариха даабаряа 35 гектарта хүргэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараба.

Энэ ажахын таряашад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ таряалангай гектар бүриһөө 13 центнер орооһо хуряаха гэһэн социалис уялга абаһан юм. Тиигэжэ 1.440 тонно шэбхэ, 269 тонно минеральна үтэгжүүлгэ 540 гектар сабшалан, таряалан дээрэ гаргаһан байна. Мүн таряалангайнь ехэнхи хуби уһалагданхай.

В. БОРИСОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

...АЛТЫН ҮДЭРТЭ ...РЮУЛАГДАҺАН СУГЛААН

...нэй орденто Буряа..., баледэй театр соо ...үдэртэ зорюулагда...ай суглаан болобо. ...городой хүдэлмэ...ангиин түлөөлэгшэд, ...совет хүдэлмэри...алба хаагшад, дээ...рулинуудай студент...эрдэмтэд-багшанар бо...д, ниитын организа...түлөөлэгшэд эндэ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад, Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэдэй түлөөлэгшэд эндэ суглаагшадай дунда бии.

Агуу Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан элидхэл нүхэр Ю. В. Тухаринов хэһэн байна. Удаань Буряадай филармониин артистнар концерт табиба.

...ТИСТНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

...Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай ...майн 18-һаа 31 болотор Эхэ ороноймнай ниис... Москвада зүжэгүүдээ харуулхаяа ошохонь. Энэ ...Москвагай ажалшадта найман зүжэг харуулха

...дэр КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секре...У. **Модогоев** энэ театрай артистнуудтай уулзаба. ...директор **Ц. А. Балбаров** Москва ошохо, тэндэ ...жэгүүдые табиха тухайгаа тобшохоноор хөөрэжэ

...А. У. Модогоев театрай артистнуудтай хани ...хөөрэлдэжэ, Москвада зүжэгүүдээ амжалта...харуулхыень юрөөн хүсэбэ.

МАНАЙ КОРР.

„ЗИЛ" АВТОЗАВОДТО БОЛОҺОН МИТИНГ ДЭЭРЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫЕ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ ҺАЙШААНА

ҮШӨӨ ҺАЙНААР АЖАЛЛАЯ!

«Партиин XXV съездын онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, шэнэ табан жэлэй гол зорилго хадаа ниитын үйлэдбэриин түргэн, тааруу жэгдэ хүгжэлтын, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ арадай ажаһуудалай материальна болон культурна хэмжээень шууд сэхээр дээшэлүүлхэ ябадал болоно» — гээд Москвагай «ЗИЛ» автозаводой хүдэлмэришэдтэй болоһон уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлэһэн байна.

Хабарай ажалай амжалтатай тээшэ уряалһан эдэ үгэнүүдые бидэнэр, хүдөөгэй механизатор, таряашад урма баяртайгаар һайшаан дэмжээд, өөһэдынгөө ажаллажа байһан участок бүхэндэ амжалта туйлахаар шиидэбэбди. Тиимэһээ бидэнэр хабарайнгаа тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар хэжэ дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдонобди. Ажахымнай түрүү механизаторнууд Михаил Доржиев, Жаргал Эрдынеев, Валерий Ринчино болон бусад эдэ үдэрнүүдтэ халаан бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэжэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилга дээрэ ажаллажа ябана. Бишье өөрынгөө даабариие үлүүлэн дүүргэжэ, залуу үетэнөө дахуулан, Хүнтэйн үргэн талаар трактор агтаяа жолоодон, урма баяртай ажалланаб.

Э. ДУГАРОВ,
Ажалай Улаан Тугай орденто, Уланаи колхозой механизатор.
Баргажанай аймаг.

ЗОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ

— Бидэнэр ажалдаа үнэн сэхээр хандаха, жэгдэ һайнаар хүдэлхые, хоорондоо холбоотой үйлэдбэринүүдые тааруулан эрхилхэ, техникэ болон түүхэй эдтэ эзэн ёһоор хандаха, алмалтын нарин гурим бэелүүлхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые түрүүшын ээлжээндэ табинабди, — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев «ЗИЛ» автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа хэлээ һэн. Тон зүбөөр, сэсэ мэргээр хэлэгдэһэн үгэнүүд гээшэл даа.

Мүнөө бүхы совет арад партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ булта хүдэлмэришэд оролсонхой. Манай Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд электровоз болон тепловозуудые түргөөр ябуулжа, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа ехээр шэрэхэ гэһэн зорилго урдаа табина. Машинистнууд, станциин дежурнанууд, поезднуудые бүридхэгшэд локомотивуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ һаадгүйгөөр ябуулхын түлөө тэмсэнэ.

Депогой хүдэлмэришэд ажалдаа үнэн сэхээр хандана. Электровоз болон тепловозуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, бага гаргашатайгаар ехэ ашаа шэрэнэ. Манай коллектив байгша оной түрүүшын кварталай дүнгөөр СССР-эй Зам харилсаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ЗИЛ автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа хэлэһэн үгэнүүдые халуунаар дэмжэн, саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди.

А. ЕМЦЕВ,
Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой машинист.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГЫЕ БҮРИ ДЭЭРЭ ҮРГЭЕ!

И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ московско автозаводой коллективэй баярай митинг дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд, хүдэлмэришэдэй суглаанууд ороной предприятинууд ба барилганууд дээрэ боложо байна. Хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд үгэ хэлэхэдээ, арбадахи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидэһэн тухайдаа мэдүүлнэ.

— Леонид Ильичэй хэлэһэн үгые бидэнэр, сорго бүтээгшэд онсо анхаралтай, баяртайгаар шагнаабди. Үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар, дааһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгын мэдэрэл улам дээшэлүүлхэ, тэрэнээ эзэн ёһоор, ашагтайгаар эрхилхэ гэһэн партиин уряае ажал ябуулгымнай тодорхой программа мүн гээд тоолонобди, — гэжэ токарь-карусельщик П. В. Смирнов соргонуудые бүтээдэг «Ленинградский металлический завод» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй ажалшадай митинг дээрэ хэлээ.

Цехэй оёдолшон — Алма-Атын «Первое Мая» гэдэг оёдолой — үйлэдбэриин нэгэдэлэй залуушуулай һурган хүмүүжүүлэгшэ М. А. Косых иигэжэ хэлэбэ: «Бидэнэр хубсаһа оёдогбди, тэдэмнай хүнүүдые баясуулха ёһотой. Оёдог хубсаһанаймнай ассортимент энэ жэлдэ 80 шахуу процентээр шэнэдхэгдэхэ. 13 миллион шахуу түхэригэйхинь эрхим шанартайгаар оёгдохо, харин арбан дүрбэн янзын хубсаһан хүндэтэ табан хушуун тэмдэгтэ хүртэхэ ёһотой юм» — гэбэ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй XXIII съездын нэрэмжэтэ «Поршень» гэдэг гол заводто, «Казтрактородеталь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводто, Алма-Атын бусад предприятинуудта митингнүүд болоо.

— Хүдэлмэришэн анги тухай Леонид Ильич Брежневэй анхарал түгэс, эсэгэ ёһоной үгэнүүд бидэнэрэй, — хүдэлмэришэдэй сэдьхэл бодолые баяраар билтаруулба. Партиин уряада габшагай ажалаар харюусахабди. Манай участок арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые Агуу Октябриин 60 жэлэй ой болотор дүүргэхээр зандуулна, — гэжэ Ташкентын агрегатна заводой механно-хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэн В. Давыдов митинг дээрэ хэлэбэ.

Митингнүүд, хүдэлмэришэдэй суглаанууд Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ Кустанайн автозаводто, Ульяновска локомотивна деподо мүн лэ болоо.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

ҮХИБҮҮДЭЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫЕ ОРОЛДОСОТОЙГООР САХИХА

РСФСР-эй Верховно Соведэй Элүүрые хамгаалгын, социальна тэдхэлгын ба спортын комиссиин заседани майн 6-да Москвада болоһон байна. Элүүрые хамгаалха тухай РСФСР-эй хуули гүйсэдхэлгын үндэһөөр, Калужска область дотор үхибүүдэй элүүр энхые сахилгын асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Үхибүүдэй элүүр энхые сахилгын асуудалаар область дотор ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Юһэдэхи табан жэлэй турша соо үхибүүдые эмшэлхэ-һэргылүүлхэ ба һургуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй эмхи зургаануудай тоо нилээд нэмээ. Һургуулиин 112 байшан баригдаа, 60 мянга гаран һурагшад спорт эрхилнэ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Гэхэ зуура, элүүрые хамгаалха тухай хуули гүйсэдхэлгын талаар горитой дутуу дунданууд бии. Жэшээлэн хэлэбэл, үхибүүдэй эрилтэ хэрэглэмжые медицинын талаар хангалга эмхидхэхэ хэрэгтэ, поликлиникэнүүдэй ба больницануудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии байна.

Арбадахи табан жэлэй турша соо Калужска областьдо үхибүүдэй хэдэ хэдэн больницанууд, поликлиникэнүүд, санаторинууд ба һургуулинуудые шэнээр бариха ба һэльбэн шэнэдхэхэ тухай, үхибүүдэй продуктнуудаар, спортын ба бусад хэрэгсэлнүүдээр тус областиие бүри һайнаар хангаха тухай асуудалнуудые хаража үзэхыень Калужска облгүйсэдкомдо, РСФСР-эй Госпланда, РСФСР-эй тус тус министерствэнүүдтэ комисси һанамжалан дурадхаа.

КПСС-эй ЦК-гай, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй ба СССР-эй, Россин Федерациин Министрнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд заседанида хабаадаба.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ҺАЙН ҮРЭ ДҮНГҮҮД

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын малшад болон таряашад эдэбхитэйгээр оролсоһон юм. Тиигэжэ горитой амжалтануудые туйлажа шадаа. Һаалишад Б. Гомбоева, Б. Ленхобоев, Е. Дамбаева, мал адуулагшад Г. Волков, А. Иванова, В. Игнатьев болон бусад энэ мүрысөөндэ онсо шалгараа һэн. Гадна Каленовой һү һаалиин фермын коллектив партиин ехэ хуралдаанда зорюулжа абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргэжэ, ажахы соогоо эрхимлээ. Һаалишадай коллективтэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа бэлэй.

— Тиихэдэ КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай ажалшадые танилсуулха хүдэлмэри үргэнөөр эхилһэн байгаабди,—гээд, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын парткомой секретарь Анатолий Михайлович Бояркин хөөрэнэ. —Газетэ, журналнуудта толилогдоһон съездын материалнууд олоной анхаралда табигдажа, манай политинформаторнууд, агитаторнууд үшөө тэрэ үедэ горитой хүдэлмэри хэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, тус ажахын партком съездын үшөө эхилээдүй байхадань, тэрэнэй хүдэлмэриин үедэ, һүүлдэньшье юу хэхэ байһанаа тодорхойлһон холын хараатай түсэб табиһан юм. Энээнэй ашаар ойлгууламжын хүдэлмэри гуримтайгаар, эмхидхэл һайнтайгаар ябуулагдана, ашаг үрэнь горитой байна.

Съездын абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй, бүхы материалнуудай гүн удхые олониитэдэ гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха саг мүнөө ерээд байна. Партиин ехэ хуралдаанай һүүлдэ үнгэрһэн хугасаа соо ажахын партком горитой юумэ хэжэ үрдеэ. Жэшээлхэдэ, политическэ һуралсалай 8 һургуули болон семинарта, коммунис ажалай хоёр һургуулида партиин XXV съездын материалнуудые шудалалгада зорюулагдаһан 5 — 6 хэшээл үнгэрэгдөөд байна.

Эдэ хэшээлнүүд методическашье, удхынгаашье талаар һайн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Пропагандистнууд хэшээлнүүдтээ ехэ һайнаар бэлдээд ерэнэ, шагнагшадаа һонирхуулхын тулада ехэ оролдосо, шадабари гаргана. Тиимэһээ шагнагшадай хэшээлнүүдтээ гээгдэлгүй ерэдэг, ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһаниинь гайхалгүй гэжэ һанагдана. Энэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хэшээл дээрэ үгтэһэн материалаа һайнаар ойлгожо абаһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэн, хонишон, һаалишан, мал адуулагша, механизатор бүхэн агитатор болон политинформаторнуудта сэгнэшэгүй ехэ тупа хүргэхэ байна.

Энээнһээ уламжалан пропагандистнуудай бэлэдхэл, дадал шадабари дээшэлүүлхэ талаар үшөөл ехэ юумэ хэхэ зорилго табигдана. Семинар болон һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдые суглуулжа, хүдэлмэридэнь туһатай заабаринуудые үгэжэ, методическа болон эрдэм мэдэсын талаһаа зүбшэл хэжэ байхада ехэ аша үрэ асардаг байха юм. Ивалгын ОПХ-гай партком энэ хэрэг гуримшуулха гэжэ яһала оролдоно.

Партиин съездын материалнуудые шудалан үзэхэ хэрэгтэ шадаал һаа олон хүнүүдые элсүүлхэ гээшэ тон шухала. «Манай съездын баталан абаха шиидхэбэринүүд шэнэ үйлэ хэрэгүүдэй бурьялан бадаралгада туйлай ехэ хүсэ үгэхэ байна. Тэрэниие дүүргэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй, партийна организаци бүхэнэй ба манай бүхы партиин нэрэ хүндын хэрэг болоно»—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн. Тиимэһээ съездын табиһан шухала зорилгонуудые малшад, таряашадта бултандань ойлгуулжа шадаа һаамнай, тэдэнэр гол шэглэлтэйгээр, эрмэлзэл ехэтэйгээр хүдэлжэ, партиин табиһан социально-экономическа түсаб сүм дүүргэгдэхэ ха юм.

Ивалгын соёлой байшангай дэргэдэ бии болгогдоһон кинолектори энэ талаар шухала үүргэ дүүргэнэ. Мүнөө 5 хэшээл эндэ үнгэргэгдөөд байна. Энэ онол аргын һайн талань юун болоноб? Өөрын гөө нюдөөр хараха, шагнахада бүри аша үрэ ехэтэй гэжэ һанагдана. Зал соо һууһан хүнэй сэдьхэл, бодол съездын хүдэлмэриин оршон байдалда дүүрэн эзэлэгдэжэ, экран дээрэ болоһон юумые, тэндэһээ хэлэгдэһэн үгэнүүдые, бүри һайнаар, бүхөөр хадуужа, ойлгожо абана.

Гадна XXV съездын материалнуудые шудалха зорилготой 6 кружок парткомой үүсхэлээр бии болгогдоо. 5—6 хэшээл үнгэргэгдөөд байна. Дүй дүршэл ехэтэй пропагандистнууд эндэ хүдэлдэг юм.

«Знание» бүлгэмэй эхин организациин лекторнууд, ажахын политинформаторнууд, агитаторнууд энэ талаар горитой үүргэ дүүргэнэ. Гэхэтэй хамта хүдэлмэриинь наринаар түсэблэхэ, нягтаар хинан хүтэлбэрилхэ гээшэ тон шухала гэжэ Ивалгын ОПХ-гай партийна организациин ударидагшад һайн ойлгоно. Тиимэһээ март, апрель, май соо бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан түсэбэй еһоор үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд хүдэлдэг юм. Энэ түсэб саарһан дээрэ үлэнэгүй, саг соогоо дүүргэгдэжэл байдаг.

Онсолходо, лекторнууд уншаха лекциеэ ехэ һайнаар бэлдэдэг байха юм. Юрын зондо материалаа шадаал һаа, тон ойлгосотой болгохо гэжэ оролдоно. Лекторнүүдэй бүлэгэй гэшүүн бүхэн эрдэм мэдэсын, һургуулиин талаар бэлэдхэлтэй зон. Гадна дүй дүршэл, дадал шадабаринингаа талаар мэргэжэһэн байха юм.

Тус бүлэгые хүтэлбэрилдэг ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ М. Н. Башинов, ажахын главна агроном А. Н. Стрелков, ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Г. П. Колмаков болон бусад лекторнууд нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулдаг эрхим пропагандистнууд юм. Хамта 37 хүн лекторнуудэй бүлэгэй бүридэлдэ ороно. [...] коммунистнууд.

Политинформатор[...] роном П. А. Ган[...] зоотехник Ю. П. [...] агитатор һү һаалиин [...] даагша М. П. Петр[...] лон бусад даажа [...] ниитынгээ заабарида [...] салга ехэтэйгээр [...] малшад, таряашадай [...] хүндэтэн болонхой.

Ямар тобшолол [...] гээшэб? Минии һ[...] Ивалгын туршалга-ү[...] риин ажахын па[...] ябуулжа байһан энэ [...] мэрие һайшаахаар [...] Юуб гэхэдэ, партиин [...] съездын материал[...] олониитэдэ тайлбарил[...] гуулха хүдэлмэреэ хү[...] нэй, ажалшадай ко[...] бүхэнэй ажабайдалтай [...] ябуулгатай нягтаар [...] ябуулна. Тиихэдээ за[...] ды һайн үрэ дүнгүү[...] лана, гэбэл, алдуу бо[...] гэжэ һанагдана.

А. ШИГ[...]
КПСС-эй Улаан-Ү[...] райкомой эм[...] таһагые [...]

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ — ОЛОНИИТЭДЭ

ОНШОТОЙ, ОЁТОЙ, ГАЛТАЙХАНААР

Партиин Мухар-Шэбэрэй райком ба аймагай бүхы партийна организацинууд КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые коллектив, хүн бүхэндэ тайлбарилан ойлгуулха гэһэн ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулга съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэһэн элидхэл соогоо партиин XXV съезд дээрэ хэлээ һэн. Мүнөө аймаг дотор энэ хүдэлмэрие үргэн дэлисэтэйгээр ябуулхын тулада зохихо хэмжээнүүд абтажа байна.

«Знание бүлгэмэй лекторнууд, колхозуud болон совхозуудай партийна организацинуудай политинформаторнууд, пропагандистнар, агитаторнууд юһэдэхи табан жэлдэ туйлагдаһан амжалтанууд ба арбадахи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай бүгэдэ ниитэдэ тайлбарилан хөөрэжэ үгэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Искра» колхозуудай, «Эрдэм» совхозой, аймагай хэлхеэ холбооной узелай ба бусад эмхи зургаануудай партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулдаг байна. Тэдэнэр соёлой байшанда ходо хүдэлжэ байдаг лектори, һү һаалиин фермэнүүдтэ һайн улаан булан эмхидхэнхэй, тусхай темээр үдэшэнүүдые, научно-практическа ба уншагшадай конференцинүүдые, агитбригаданууд, концерт наада, лекци, политинформаци саг болзор соонь эмхидхэдэг, үнгэргэдэг байна. Мүн эдэ партийна организацинуудта партиин XXV съездын делегадуудтай уулзалганууд болоо.

Эндэ аймагай партийна организацинуудай ябуулжа байгаа хүдэлмэрие жэшээ болгон, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин ажал тухай дурдалтай. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха бүхэли жэлэй түсэб эндэ табигданхай. Нютагай «Знание» бүлгэмэй 16 гэшүүд—элидхэлшэд 4 секци болгогдожо хубаагданхай. Мүн 15 хүнһөө бүридүүлэгдэһэн агитколлектив бии, хүдөө ажахын 10 мэргэжэлтэд политинформацинуудые хэдэг юм. Эдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри шадамараар, галтайханаар ябуулдаг зон олон. Тэдэнэй нэгэн хадаа агитатор, колхозой һү һаалиин тоо бүридхэгшэ В. И. Калашникова болоно. Тус фермынхид һү гүрэндэ худалдаха байгша оной 1 кварталай түсэб мартын 15-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад центнер һү бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа.

Аймагай «Искра» колхозой ахамад агроном И. М. Козлов ниитэ-политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг юм. Нүхэр Козлов политинформаторнуудай бүлэгтэ оролсоно. Бүлэгэйнь хүдэлмэри тусхай түсэбэй еһоор эмхидхэгдэнхэй. Түсэбынь табигдахадаа, жэлэй туршада политинформаци үнгэргэхэ темэнүүд үгтэдэг. Тиин ниитэ хүдэлмэриингөө графигаар малшад болон бэшэшье ажалшадтаа ошожо, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

Аймагаймнай партийна, комсомолой политическэ һуралсалай, бүгэдэ ниитын экономическа һуралсалай хэшээлнүүд КПСС-эй XXV съездын материалнуудта зорюулагдана. Пропагандистнарнай ажалшад ба коллективэй урда табигдаһан зорилгонууд тухай, мүн үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ тухай хөөрэжэ үгэнэ. «Эрдэм» совхозой пропагандист К. П. Мезгина хэшээлнүүд дээрээ съездын материалнуудые шадамар бэрхээр тайлбарилна, шагнагшадай анхарал татажа, хэшээлэйнгээ зорилго хүсэд дүүрэнээр бэелүүлжэ шадана.

В. ПЕРЕВАЛОВ,
партиин Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

ТҮРҮҮ БРИГАДА

Александр Петрович Еременкын даадаг комплексно бригадын коллектив эрхим шанартайгаар барилга хэжэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 573- дахи поездын хүдэлмэришэдэй дундаһаа шалгарна. Энэ бригадын коллектив Северобайкальск посёлогто байрын, эмхи зургаануудай гэрнүүдые олоор бариһан юм. Александр Петрович Еременкын бригадын гэшүүд мүнөө больницын байшан барижа байна. Энэ барилгаяа саг болзор соонь зһагалгалда үгэхын тула хаба шадалаа гаргана. Халаанайнгаа даабари ходоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Энэ бригадын хүдэлмэришэд Тюмень—Сургут гэһэн түмэр зам барилсаһан, баян дүршэлтэй зон. Эдэнэр ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, барилгаяа һайн шанартайгаар хэдэг байха юм. А. П. Еременкын бригада байгша оной нэгэдэхи квартал соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа гараа. Эдэнэр үдэрһөө үдэртэ улам эршэтэйгээр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) барилгашад Г. Н. Шушминцев, Н. Ю. Коржев, бригадир А. П. Еременко.

А ИСТОМИНОЙ фото.

БАЯН ТАЛЫН „ОНГОСОНУУ[...]

Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ [...] таряа хуряадаг «Нива», «Колос», «Сибиряк» түх[...] мянган комбайн бүтээн гаргаха, эдэнэй техни[...]ческа дүнгүүдыень эрид дээшэлүүлхэ гэһэн ехэ түс[...] машина бүтээгшэд «СССР-эй арадай ажахые 197[...] онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соогоо [...] байна. Партиин табиһан зорилгонуудые амжал[...] шиидхэхэдэнь, коллективүүдтэ туһалха арга [...] тухайдаа хөөрэхэ гуйлтатайгаар ТАСС-ай коррес[...]нүүд предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ тел[...] хандаба.

«Ростсельмаш» заводой ахамад инженерэй орлогшэ О. И. ЧИКАЧЕВ түрүүлэн аппарадта ерэбэ:

— Табан жэл соо хүдөө ажахын ажалшадта үгтэхөөр хараалагдаһан орооһо хуряадаг бүхы комбайнуудай 70 шахуу процентыень «Ростсельмаш» гэжэ комбайн бүтээдэг нэгэдэлэй коллектив гаргаха ёһотой. 1980 ондо 73 мянган машина гэхэ гү, али энэ түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэйхиһээ 13 мянгаар олон комбайн бүтээгдэхэ юм.

Үйлэдбэриин нимэ ургалта туйлаха аргатанбди. Урдахи табан жэлдэ заводоо үргэлжэдэнь һэльбэн шэнэлжэ, «Нива» түхэлэй шэнэ комбайн бүтээн гаргажа захалаа һэмди.

Һүүлэй үедэ техническэ хангалга һайжаруулха, туһалбариин албанай ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ: оньһожоруулагдамал хэдэн склад баригдаа, түмэрэй дарханайпрессэй корпусые комбайн хабсаргадаг цехтэй холбоһон конвейер ашаглалгада оруулагдаа, бусад техникэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэ үйлэдбэриин хүдэлмэрие эрид дээшэлүүлбэ.

Машинануудай бата бэхи байлгые, удаан саг соо ашаглалгые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго коллектив урдаа табиһан байна. Мүнөө «Нива» түхэлэй комбайнда гүрэнэй шанарай тэмдэг олгохын тула бэлэдхэл хэгдэжэ байна. 2500 шахуу узел, деталь шалгагдаа. Энэ жэлдэ агрегат хүндэтэ тэмдэгтэ хүртэхэ байха гээд этигэн найданабди.

— Энэ түсэбтэ табан жэлдэ хүдөө ажахын материальнотехническэ үндэһэ һуури бэхижүүлгэдэ коллективтнай ямар хубитаяа оруулха гээшэб? гэһэн асуудалтайгаар Таганрогой комбайнай заводой директор Г. И. ЧЕРНО ДО хандаба.

— Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон хүдэлмэришэд, инженернүүд, конструкторнууд ажалай эмхидхэлые улам һайжаруулха аргануудые бэдэрнэ. Мүнөө хабсаралгын гол конвейернүүд жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур «Колос» түхэлэй 50 комбайн, мүн «Нива» болон «Сибиряк» түхэлэй комбайнуудай нилээд ехэ түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд бүтээгдээ.

Үйлэдбэрие оньһон техникээр хангалга улам үргэд хэгдэжэ байна. Хэдэн арбаад автомат лининүүд орёо нарин узелнүүдые, детальнуудые бүтээдэг. Мүнөө заводой мэргэжэлтэд эрдэмтэдтэй хамтаржа, ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ар[...] һон технологическа түрүү аргануудые байнхай.

Энэ жэлдэ завод [...] ган комбайн бүтээ[...] хоз, совхозуудта [...] ёһотой. Энэмнай [...] орёо зорилго мүн. [...] боломжонуудаа [...] үзөөд, комбайн [...] ойрын хоёр жэл [...] приятияа һэльбэн [...] жэл бүхэндэ 100 [...] рэтэр машина бүтээ[...]дээ.

«Сибириин машина[...]шэд ямар шэнэ юу[...] ряашадые баярлуул[...]шэб?» Орооһо хурял[...] байнуудаи Крас[...] үйлэдбэриин нэгэдэ[...] ральна директоры[...] КОВАЛЕВ энэ а[...] нигэжэ харюусаба:

— Секунда соо [...] грамм орооһо сохи[...] СКД-5М түхэлэй [...] тээрдэбэ. Түсэбтэ [...] табан жэлдэ энэ ш[...] на олоор гаргахабди [...] дээ гол үйлэдб[...] соохогүй байнабди. [...] 15 жэл соо констр[...] дай зохёопон түрүү [...] хы юумэн эндэ хэр[...] Агрегат ехэ бункер[...] гэхэ зуура, тэрэ нэ[...] мүн шингтэй [...] хадахада таару һа[...] Эгээл иимэһээ 1980 [...] най орондо бүтээг[...] комбайнуудай гурб[...] хубинь нимэ байха.

Мэргэжэлтэдэ[...] жаар, СКД-5М тү[...] байн хадаа ороно[...] байгаалиин улари[...] гуудта: Алас-Д[...] Сибирьтэ, [...] РСФСР-эй Хара [...] һэтэй зононуудта [...] тай һайн байна. Ш[...] жэлдэ манай завод [...] гарһаһан продукци[...] адресуудаар эльгээ[...]

Шэнэ түхэлэй [...] гаргахадаашье, к[...] һайн талаяа хару[...] бирягуудые мүн [...] бүтээхэ. Энэ жэлдэ [...] таряашад 50 мянга [...] хэ гү, али нёдон[...] 1647-гоор олон [...] дэнһээ абаха байн[...]

Социалис мүрыс[...] дань хүгжөөхэдөө, [...] даһан түсэбүүдээ [...] тайгаар [...] Хүдэлмэриин эрх[...] ашаг үрын түлөө [...] шатануудта ү[...] бүгэдэ мүрысөөндэ [...] шадай анхарал [...] Комбайн бүтээдэ[...] гаран хүдэлмэри[...] дэлөөндэ хабаада[...] вагаихилай Эрх[...] табан жэлдэ — [...] дэр бүтээсэ» гэһэ[...] харюу болоһон энэ [...] манай коллектив[...] жалтын бата үнд[...] болохо байна.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ ЯМАРААР ҮНГЭРНЭБ?

ҮНЕЭД ЮУНДЭ ОЛОШОРНОГҮЙБ?

Ниитын адууһа малай тоо толгойе саашадань түргэнөөр олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлэн, байгша табан жэлдэ эдеэ хоолой шухала зүйлнүүдээр арад зоной эрилтые гүйсэд хангаха, промышленностиие түүхэй эдээр хангаха, гүрэнэй нөөсэлгэдэ шухала продукци бэлэдхэхэ гэжэ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри соо бэшэгдэнхэй.

Тиимэһээ мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай, ехэшье зорилгонууд табигдана. Илангаяа жэлэй ямаршье сагта адууһа малаа элдэб тэжээлээр гүйсэд хангажа, нэн түрүүн нэгэшье толгой эхэ мал һубайруулангүй, тэдэнһээ түл олоор абаха, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ шухала.

Урзанда, нёдондо жэлнүүдтэ республикын зарим нютагуудта сэгай уларилай муу байһанһаа боложо, үбһэ тэжээлэй багаар абтабашье, олонхи колхоз, совхозуудта мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, шанарыень һайжаруулха арга боломжо яһала бии байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, байгша оной эхиндэ ажахынуудта үхэр малай тоо урда жэлэй энэ үеынхиһөө олон байгаа.

Тусхайлбал, Баунтын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Хяагтын аймагта үхэр малынь олон болоо. Илангаяа Хяагтын, Захааминай, Прибайкалиин аймагуудта үнеэдынь һураггүй олошороо. Харин хонид, гахайнуудай тоо зарим тэды үсөөрһэн байна.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, түбхын түрүүн эхэ малые, үсхэбэридэ табигдаха эмэ хашараг, гунжад, эмэ түлгэ, зуһагуудые шадаал һаа нэгэшье толгой хороохогүй, эхэ малые хаһа саг соонь үрэжүүлхэ тухай республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол абаа һэн.

Мүнөө малай үбэлжэлгэ дүүргэхэ тээшээ дүтэлжэ, шиндхэхы үедөө оронхой. Эгээл энэ үе соо ажахынуудта үнеэд олоороо тугаллажа, хонид хурьгалжа, унагад гаража үргэлжэлһөөр. Ондоогоор хэлэбэл, адууһа малай тоо толгойе олошоруулха хүдэлмэриин тон харюусалгатай хаһа ороод байна. Энэл үедэ һая тугаллаһан үнеэд, гунжадые зүбөөр харууһалжа, эдеэлүүлжэ, һаажа, тугалнуудыень һайнаар түлжүүлжэ шадаһан ажахынуудл лэ һүшье ехээр абаха, малаашье олошоруулжа шадаха байна. Тэрэшэлэн энэл үе соо хонидоо һайн бэлшээридэ адуулжа, хурьгадыень нарин харууһанда таряжа шадабал, ерэхэ зун һооһо ехээр хайшалжа, намар тарган мяха элбэгээр абаха бшуу.

Бүхы малай хээрын бэлшээриин ногоондо садажа, хүсэ шадалаа абаха болоторнь үшөө холо. Тиимэһээ мүнөө илангаяа талха таряанай бага болоод байхада бүхы бии байһан тэжээлые һайнаар буйлуулжа, арьбан, ехэ болгожо малдаа эдюулхэ, һолоомые хэршэн, буйлуулангүй эдюулдэг ябадалые огто болюулха хэрэгтэй. Һаалиин фермэнүүд зуһалангаа гараадшье байхадаа тэжээл буйлуулха цех, түхеэрэлгэнүүдээ зогсоохо ёһогүй. Тиигэжэ хабартаа үхэр малаа тэжээлээр таһалдуулаагүй һаа, һүн, мяхан ехээр абтаха ха юм.

Энэ статья соо гол түлэб адууһа малай тоо толгойе олошоруулха зорилгын республика дотор ямараар шиидхэгдэжэ байһан тухай тогтожо хэлэхэ хүсэлэнтэйбди. Хэнэйшье мэдэһээр, һүрэг соо эхэ малые таарамжатай соонь олоор байлгаад, һайн үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй малай түл — гунжадые зүбөөр түлжүүлээд, хүгшэрһэн үнеэдые саг соонь һэлгэжэ, малай тоо толгойе олошоруулха асуудалые научна үндэһэ баримтатайгаар шиидхэбэл, эсэстээ продукци ехээр абтаха байна.

Гэбэшье зарим ажахынууд энээндэ анхарал багаар табина. Тусгаар эмхидхэгдэһэн гүүртэ, фермэнүүдтэ һайн эмэ хашараг, гунжадые эртэнһээ илгажа түлжүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Гунжадынь фермэнүүдтэ үсөө үсөөгөөр тараагдашанхай, ямаршье тусгаар харууһа, тэжээлдэ табигдаагүй байдаг. Тиимэһээ тэдэнь хаһа саггаа тобир, томо мал болонэгүй, болзор соогоо ороондошье ороногүй. Эсэстээ тэдэнь һү ехэтэй һайн үнеэдшье болонэгүй. Жэлэй эхиндэ Баунтын, Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Хяагтын, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудта бэеэ хүсэһэн гунжадайнь аяар хагадһаань олонхи ороондо оруулагдаагүй байгаа. Мүнөө жэлэй үнгэрһэн дүрбэн һарын соошье бэеэ хүсэһэн гунжадые үрэжүүлхэ хүдэлмэри байһал мүртэй хэгдэнэгүй. Үнеэд, гунжадые үрэжүүлхэ түсэб олонхи аймагуудта дүүргэгдэнэгүй. Эгээл энээнһээ боложо, фермэнүүдтэ хүгшэрһэн, шүдэгүй, үбшэн, түл бариdаггүй үнеэд олон болонхой. Тэдэниие голодоһондо гаргахадаа, орондонь үнеэдэй тоодо оруулха гэхэдэ түрэхэ гунжад үсөөн байна. Жэшээнь, Баргажанай аймагта нёдондо бүхы үнеэдэйнь 24 процент голодоһондо гаргагдаад, орондонь оройдоол 18,2 процент гунжадые үнеэд болгоо. Иимэрхүү байдал Зэдын, Загарайн аймагуудта үзэгдэнэ.

Ингээд ерэхэдээ муудажа, голодоһондо гаргагдаһан үнеэдынь олон аад, үсхэбэридэ табигдахаар гунжадынь үсөөдэнэ гэхэ гү, али тэдэниие һайнаар түлжүүлжэ үнеэд болгохоор эртэнһээ бэлдэнэгүй бшуу.

Тиимэһээ зарим аймагуудта, тугалнуудай үсөөгөөр абтадаг болоһониинь гайхалгүй. Зэдын аймагай ажахынууд нёдондо, урзанданайхида орходоо 1.000 тугал үсөөн абаа.

Һайн, бэеэ хүсэһэн гунжадые саг соонь үрэжүүлэнгүйгөөр юрэл үнеэд хүгшэрбэ, муудаба гээд, голодоһондо гаргажал байхада тугал яагаад олоор абтахаб, һүн хаанаһаа ехээр һаагдахаб? Иимэрхүү байдал Зэдын, Баргажанай, Хэжэнгын, Загарайн, Яруунын аймагуудта үзэгдэнэ.

Энэ шалгалтаанһаа, мүн фермэнүүдтэ түл еһоор баридаггүй, һубай үнеэдэй олон байһанһаа боложо, нёдондо республика дотор зуун үнеэн бүриһөө 25 тугал дутуу абтаа. Зэдын, Захааминай, Хориин аймагууд зуун үнеэн бүриһөө аяар 36—41 хүрэтэр тугал дутуу абаа. Эхэһээ гараһаар гарзалһан тугалнуудые бүридхэлдэ абангүй, нюу нархидаг баримташье бии. Нёдондо Хилганын колхоздо (Баргажан) 190 тугал гарзалаад, тэдэнь ямаршье бүридхэлдэ ороогүй үнгэрөө. Үнеэдэй тугал хаяһан, үхэһэн тугал гарһаһан ушар олон габ лаа.

Искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ гэжэ техник-үрэжүүлэгшэдэй үгэһэн тоо мэдээнэй еһоор зуун үнеэн бүриһөө 90 тугал абтаха аад үнэндөө 74 тугал абтаа. Тиихэдэ «Скотопром» трестын Мөөрөөшын, Харацайн, Хориин совхозууд үнеэн бүриһөө үшөөшье үсөөн, оройдоол 42—54 тугал түлжүүлээ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, республика дотор мяханай мал үсхэбэрилгэ, тугалнуудые эхынь хүхүүлжэ түлжүүлдэг технологи үшөөл гуримшуулагдаагүй байна.

Үсхэбэридэ табигдаха эмэ хашараг, гунжадые һайнаар түлжүүлээгүй һаа, үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлжэ үхэрнүүдэй тоо толгойе түргэн олошоруулха, энэ һалбариин ашаг үрые ехэ болгохонь бэрхэтэй. Зоотехникиин заабариин еһоор гараһаар 18—20 һаратай болоһон, бэеэ хүсэһэн гунжадые үрэжүүлхэ хэрэгтэй. Үнэндөө, ажахынуудта тэдэнь аяар 2—3 жэл соо ороондо оруулагдаагүй ябадаг. Харин эмэ тугалнуудые нарайһаань хойшо нарин һайнаар харууһалжа, саашань зүбөөр түлжүүлбэл, гунжадые мүнөөнэйхиһөө жэлээр үрид үрэжүүлжэ, үнеэдэй тоое эрид олон болгохо аргатай һэн.

Үнеэд, гунжадые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гээшэ үхэр малай тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха гол эрхэ нүхэсэл болоно. Саашадаа бүхы эхэ малые имагтал искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохо саг ерээ.

Гэхэтэй хамта олонхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд эхэ малые, илангаяа үнеэд, гунжадые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгые тоогогүй. Яруунын, Захааминай, Курамхаанай, Хэжэнгын аймагуудта эхэ малайнь оройдоол 45 процентынь үсөөниинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Үнэндээ, искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые һайнаар түхеэржэ, техник-үрэжүүлэгшээр дүршэлтэй, оролдосотой хүнүүдые табиһан ажахынуудта 100 үнеэн бүриһөө тугал олоор абтадаг байна ха юм. Харин ажахынуудта техник-үрэжүүлэгшэдэй 30 гаран процентынь жэл бүри һэлгэгдэнэ.

Хоёрдохи асуудал юуб гэхэдэ, фермэнүүдтэ үүлтэрэйнгээ талаар доошуур классай, шалгагдаагүй бухануудай үшөө олон байһан дээрэһээ малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэг ехээр гэдэргэ татагдана. Энэ жэлэй тоо мэдээн дээрэһээ харахада, ажахынуудта байһан бүхы бухануудай оройдоол 33 процентнь сэбэр үүлтэрэй, 50 процентнь «элита» классай гэжэ тоологдоно. Олонхи ушарта муугаар эдеэлүүлэгдэжэ байһан, туранхай бухануud һүрэг соо ябана.

Мүнөө гүрэнэй племпредприятинуудта эрхим классай буханууд олон болонхой, фермэ, гүүртэ бүхэндэ үрэ абаашаха транспорт, һайн түхеэрэлгэтэй лаборатори бии. Ингээд ерэхэдээ бүхы үнеэдэй 90 процентые, гунжадай 40 процентые сохом искусственна аргаар үрэжүүлхэ аргатай байнабди.

Мал ажалые промышленна үндэһэ һуурида табижа, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болоод, малай үүлтэр һайжаруулан, мяха, һү эрид ехээр абадаг болохо зорилгын табигдажа байхада, эмэ хашараг, гунжадые зүбөөр түлжүүлхэ, һайн үнеэдые олон болгохо, тэдэнһээ түл олоор абаха гээшэ тон шухала.

Ж. ГРОМОВ,
республикын гүрэнэй үүлтэртэ мал үсхэбэрилгын нэгэдэлэй начальник.
В. БРЯНСКИЙ,
нэгэдэлэй ахамад зоотехник.

Адуушан

Коммунист Батоцырен Самбуевич Будаев Захааминай аймагай Далахай нютагай «Байгал» колхоздо хори гаран жэл соо механизатораар ажаллаһан юм. Тиихэдээ тэрэ ажалаараа эрхимүүдэй зэргэдэ ходо ябадаг һэн.

«Байгал» колхозой һуури дээрэ Далахайн совхоз эмхидхэгдэжэ, мал үсхэбэрилхэ гол шэглэлтэй түс ажахыда адуунай тоо толгой олошоруулха, гэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ асуудал нэн түрүүн табигдаба.

Адуун һүрэгые түхэреэн жэл соо бэлшээжэ, хээрын байдалаар үсхэбэрилэн, гарза хоролтогүйгөөр харууһалха, хүсэ шадалыень һайнаар абхуулха гээшэ тиимэшье амархан хүдэлмэри бэшэ. Тиимэһээ ажалша, даа һан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг хүниие адуушанаар томилхо тон шухала байгаа.

Ахалагша адуушанаар Батоцырен Самбуевич томилогдоо бэлэй. Ахалагша адуушан өөрынгөө туһалагша Бато Шагдуровтай хамта мүнөө совхозойнгоо 500 толгой адуун һүрэгые Һоонино гэжэ нютагта, үбһэ логсогоор элбэг холын гунга бэлшээридэ харууһалан адуулна. Адууниинь гарза хоролтогүй, атар тарган үбэлжэбэ. Мүнөө үедэ түл абалга эхилэнхэй.

Ниитын мал ажал хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ тушаа партиин XXV съездын табиһан зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө коммунист нүхэр Будаев габшагайгаар ажаллана. Байгша ондо харууһалжа байһан 100 гүүн бүриһөө 73 унага түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абанхай. Совхозойнгоо нэгэдэхи отделениин адуушан Цыбикжап Дымпиловтэй мүрысэнэ.

Бэрхэ адуушан Батоцырен Самбуевич Будаев ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн, мүн дружинник юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша адуушан Б. С. Будаев.

Д БАЛДАНОВАЙ фототекст.

Мурысоонэй мүүжүүлхы үүргэ

...ЕРМЫЕ ДААГША

...ай hү, hаалиин то... ...пои фермэдэ оло да... ...б. Энэ фермэ тухай ...даинь ажал тухай ... дууладаг байгааб. ... танилсагдаа. "Ү... ...бахадамни, тус комп... даагшын орлогшо ... Михайлович Па... ажалаа харуулаа, хөөрэжэ үгөө hэн.

Фермые даагша ... ехэ муу байна, фер... hааhан hүмнай үдэр ... бага болоно, — гэ... ...ри фермые даагшаяа ...леэнхэй байгаа бэ-

...и комплексые даагша ...ргиевна Югова тэ... Иннокентий Андрее... ...тээ амаралгада Ха... ошоhон байгаа. ...үлүү болоод, баhа ...аг ошоходоо, фер... ...ые баhал нилээд гэжэ золгоо hэм. ...нэрэмжэтэ колхоздо ... гурбан фермэ бии ...нэйнь нэгэн Булаг... ...плексонь эгээн ехэнь ... Ажалынь барагдаха ...гэ Дэрэстэйн станци ... байха, үгышье hаа, ... түб hуурин Баян ... ...йха. Ажалhаа га... ...а Георгиевна нии... ... даалгабаритай хүн. ... бюрогой гэшүүн, ...энингээ партийна ор... ...н секретарь. Имэ ... ажал дээрэнь барьяад ... даа.

...ин райком соо Анна ...внатай уулзабабди. ...аалишан Любовь Ф... Нагаеватаяа райком ...аа. Партиин XXV ... боложо байхада, энэ ...н партиин гэшүүндэ ... боложо орэhон бай... ...идадаи карточка ... эндэ ерэhэн байба. ... түб hууринhаа ...рэтэр дүтэхэн. Саг... ...бди. «Мориншье» ... даа «Москвич» — ...эй өөhэдынь машина ...эдын машинатай ху... ...ажалшадые гайхаха ... мүнөө. Колхозошье, ...ошье хэрэгээр даб... ...энэнь ёhоор hайн лэ ...рахаар. Тэрэ колхо... ... энэ хубиин хэрэг, ... ябахабди, тэрээн... ...гүйбди гээд маши... ...өө hөйгөөд байдаг... ...н хэрэгэн гарахада, ... эхэ хабартэй.

Георгиевнатай хөө... ...ди. Томо байшан ... Мүнөө үе сагай бүхы ...элээр хангагданхай ... гэжэ тэмдэглэхэдээ, ... ганхуулхагүйгөө ... Зоной байдал жэл... ...э hайжаржа байна. ...э тухайнь ярилдана... ...нинчь шофероор ху... гурбан хүбүүдынь ... түб — Петропавлов... ...адаг байна.

...енингээ партийна ...шиин ажал хэрэг ту... Г. Югова хөөрэжэ ... Тушаад коммунисттан ...ээнэйнь олониинь ...ул пенсионернүүд ...уладань партийна ...идаа залуушуулые ...эн хүдэлмэри ябуу... ябуулагдажа байн... ...лэй жэл хахадай ... табан хүн — үйлэд... түрүүшүүл партиин ... кандидадаар аб... Тэдэнэй нэгэниинь ... hаалишан Л. Ф. Нагае-

ва тухай хэлэгдээ hэн. Колхоз соогоо hаалишадай хоорондо дэлгэрhэн мурысөөнэй Любовь Факсевна ходо түрүү зэргэдэ ябадаг, гурбан жэл удаагаар чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. 1974 ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2.720,7 килограмм, 1975 ондо 3.300 килограмм hү hааhан байна. Гушан үнеэ hаадаг байгаа тээд hааhан hүыень тоолоод үзэе ямар ехэ болохо гээшэб! Имэл хүнүүд эндэ партида оронсо дoa.

Энэ комплексын улаан булан соо оробошлоо, үдэр үдэрэйшье, арбан хоногойшье hаамаар гүоүү. hаалишадай нэрэнүүдэй эхиндэ Л. Ф. Нагаева гээд лэ бэшээтэй байха. hү hааха табан жэлэйнгээ түсэб үшөө 1974 оной эсэс багаар дүүргээ hэн.

hаалишадай мурысөөн тухай А. Г. Югова ингэжэ хэлэбэ:

— Хүн зоной сэдьхэл уужам, дэлгэр, мүнөөнэй ажалшан — hаалишан гү, али механизатор гү — хамаагүй, хэншье хадаа бүхы юумээр hонирходог, эрдэмтэй болонхой гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, партиин XXV съездын боложо байхадашье, hүүлээрэйшье съездын материалнуудтай ехэ hонирхожо танилсадаг, өөhэдынгөө ажал хэрэг тухайда бодомжолдог байба.

Мурысөөн тухай хэлэхэ болоо hаа, энэ ехэ асуудал мүн. Эндэ хуряангыгаар зарим асуудалдань тогтое. Социалис мурысөөнэй гурим бодомжотойгоор табиха гээшэ тон шухала гэжэ бүгэдэндэ элин. Мурысэгшэдэй арга боломжо, ажалай эрхэ байдал али али тээhээ эндэ дууhан хараада абтаhан байха ёhотой. Тиихэдэ hааhан hүнэй шанарта ехэ эрилтэ табигдадаг байна. Гурим соомнай нэгэ иимэ ажаглалта бии: муу шанартай hү тушаагдаан фермын бригадир, hаалишад, тоо бүридхэгшэд шангаhаа хаhагдаха юм, — гээд бэшээтэй.

Мурысэгшэдэй үнэхөөрөө урилдан хүдэлхэ эрхэ нүхэсэл байгуулха гээшэ мурысөөнэй гол удха гэжэ ойлгодогбди. Жэшээнь, хүн бүхэнэй ажалай дүн, арга хаба хараадаа абажа, хоёр хүнэй хоорондо мурысөө эмхидхэдэгбди. Жэшээлхэдэ, Л. Ф. Нагаева Елена Иннокентьевна Брыковатай мурысэдэг юм. Эдэ хоёр түрүү hаалишадай үнгэрэгшэ жэлэйнь дүнгүүд дүтэрхы. хоюулан ана-мана урилдадаг юм. Иимэ гуримаар мурысөөн эмхидхэгдэдэг байна.

hаалишадай мурысөөнэй ябаса hайнаар харуулха гэжэ оролдогдодог, ямаршье hайнаар харуулагдадаг юм. Манай фермын улаан булан соо орохон хүн ханаар хадаатай байhан харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдhээ бүхы хүдэлмэриин энэ жэлэймнай ажалтай, колхозой hү hаалиин ажахытай дэлгэрэнгыгээр танилсажа шадаха. Мурысөөе ингэжэ харуулхада, аша үрэ ехэтэй болгодог. мурысэгшэдэй хоорондохи урилдаае улам абьяастай болгодог гэжэ ажагладагбди.

Хөөрэлдэжэ байхалаа, Анна Георгиевна нэгэ тон шухала баримта тухай хэлэбэ. Мүнөө мүнгэн шан үгэжэ хүниие хүхеэхээ болигдоо, түрүү зэргэдэл ябаха гээшэнь эгээл шухала болонхой гэбэ. Ажалша хүнүүдэй оюун бодолой улам ургажа байhанай тэмдэг энэ болоно гэжэ бодожо hуубаб. Мурысөөнэй дүнгүүдээр түрүү hуури эзэлэгшэдые үнэхөөрөө харуулжа шадана гэжэ ажаглагдаа. hү hаалияр колхозой чемпионой дүрэ зураг эндэ хадаатай байна.

hарын, кварталай дүнгөөр фермээрээ түрүү зэргэдэ гарахадаа, шангаа абаад, хамтаараа сугларжа хүхидэг, сэнгэдэг гуримтай. Жэлэй, хахад жэлэй дүнгөөр hаалишадай бал болодог юм. Шэнэ жэлэй ехэ карнавал хэжэ, бултаараа зугаалаад, хүхеэд тарадаг байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, эндэхи фермын хүдэлмэрилэгшэд сүлөөтэй сагаа зохид соонь үнгэргэдэг гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Томодхогдоhон гэжэ үгэhөө энэ хөөрэлдөөгөө эхилээ hэмди. Имэ оньhоноруулагдаhан комплекс барихада ажалай эрхэ байдал хубилна, шэнэ мэргэжэлтэд бии болоно. Жэшээнь, котельщигүүд, электромеханигууд, машинаар үнеэ hаадаг мастер гэхэ мэтын мэргэжэлтэд. Фермэдэнь халаанай 4 hаалишад бии. hаалишан бүхэн табадахи, үдэрөө амардаг болонхой. Үглөөнhөө үдэшэ болотор хүдэлдэг саг болинхой, сүлөөтэй саг бии болоо. Тиигээдшье энэмнай комсомол-залуушуулай фермэ юм. Эндэ дүшөөд хүн ажаллана.

Ганса залуушуул эндэ хүдэлнэ гэжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, дүршэл ехэтэй hаалишадшье бии. hурган хүмүүжүүлхэ хэрэг эндэ муу бэшээр табигданхай. Басаганиинь эхынгээ ажал халан абадаг гуримгай. Наhатай болоhон hаалишан бүхэн өөрынгөө орондо залуу мэргэжэлтэдые бэлдэдэг байна. Жэшээнь, эхэ басаган Гончарованууд эндэ хүдэлжэ байнхай. Люда Гончарова бэрхэ hаалишан боложо мэргэжээ. Отделениингээ комсомолой организацие толгойлдог юм. Мүн Антонина Николаевна Барысова Люся басагантаяа эндэ хүдэлнэ.

Фермые даагшын бодомжолхо, hанаа үнөөгөө зобохо юумэн олон. Партиин XXV съездын hүүлээр ажал хэрэгээ улам hайжаруулха, шанарыень дээшэлүүлхэ тухай бодоно. Ажалай эмхидхэл улам нарижуулха гэжэ шиидэhэн байна. Фермээ улам томодхохо хүдэлмэри хэжэ байна. 250 тугалай байха шэнэ байра ашаглалгада оруулагдаха дүтэлөө. 100 голгой малай багтаамжатай үнеэдэй түрэлгын байра мүн лэ бүтэжэ байна. hаалишан бүхэн 30 үнеэ hаадаг байhан hаань, мүнөө 60 үнеэдые даалгажа үгөөд, туршалга хэжэ байhан тухайгаа фермые даагша хөөрэнэ.

— Үнеэ hаадаг агрегадууд hайн боложо, үнеэд машинаар hаалгажа дурамхай болоо. Өөhэдын подстанцитай болоходоо, электрын хүсэн таhалдахаяа болинхой, — гэжэ Анна Георгиевна баяртай.

— Бүхы юумэмнай хуу hайн гэжэ бү hанагты, — гэжэ фермые даагшын хэлэhээр байтараа үбhэ, солоомо зөөлсэжэ байhан хүн архи уугаад, ажалдаа гарабагүй, гансаардажа байнаб гэжэ орлогшонь И. М. Пашинский ерэбэ.

Оролсохогүй, хамаархагүй асуудал гэжэ үгы, бултыень аалин памдуугаар шиидхэлсэхэ хэрэгтэй. Аналайшье, хүмүүжүүлгынньые үйлэ хэрэгүүд гэжэ байха. Үшөө хажуугаарнь ниитын даалгабари... Теэд яахаб, ехэ тушаал даадаг хүнhөө ехэ эрилтэ табигдадаг бшуу.

Улаан булан соонь олооро сугларжа, удаахан хөөрэлдэhэнэй удаа, мүнөөхи «Москвич» машинаарнь Петропавловка тээшэ шэглээ hэмди. Аймагайнгаа бусад ажалшадтай сугтаа Юговтан Чехословаки аяншалхаар бэлдэжэ байhан аад, элдэбын саарhа абахаяа аймагай түб ерээ hэн.

Д. ЖУГДУРОВА.

Зэдэ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХЭШЭЭЛ

Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда hургуулиин дэргэдэ теоретическэ семинар хүдэлөө. Эндэ дүн гаргалгын хэшээл hая болоо.

Семинарта hурагшад энэ жэлдэ научна коммунизм үзэжэ гараа. Эдэнэр өөhэдөө hуралсахаhаа гадна, «Восточные Саяны» колхозой гэшүүдэй дунда партиин XXV съездын материалаар хөөрэлдөө, элидхэл хэдэг байна. Жэшээнь, багшанар С. Д. Сотникова, Г. Д. Потеев, Д. Ж. Дылыков, В. А. Степанов, Е. Б. Бунаева болон бусад политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Түгэсхэлэй хэшээл дээрэ семинарта hурагшад Е. Б. Бунаева, М. Д. Степанова, А. Д. Петухова гэгшэд КПСС-эй XXV съездын материалнуудаар элидхэл хэhэн байна.

Түүхын багша, пропагандист А. Д. Петухова hайнаар хүдэлөө, хэшээл бүхэндөө hайса бэлдэжэ, hонирхолтойгоор үнгэргэдэг байна гэжэ түгэсхэлэй хэшээл дээрэ тэмдэглэгдээ.

Б. БИГБАЕВ

ХҮДЭЛЖЭ БАЙГААД ЭРДЭМЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Партиин Улаан-Үдын горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университет hуралсалай ерэхэ жэлдэ хүнүүдые абажа эхилхэнь. Партийна, совет, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, пропагандистнар, дээдэ ба дунда hургуулинуудай багшанар болон бусад хүнүүд эндэ теоретическэ мэдэсээ дээшэлүүлдэг байна.

Университет хэдэ хэдэн факультедүүдтэй юм. Пропагандистын факультедтэ марксистско-ленинскэ hуралсалда, комсомолой политическэ hуралсалда, бүгэдэ ниитын экономическа hуралсалда хүдэлхэ пропагандистнарые бэлдэдэг. Эндэ философиин, экономическа, дээдэ hургуулиин багшанарай, дунда hургуулинуудай багшанарай отделенинүүд бии. Эдээнэй hуралсалайнь түсэб үргэн юм. Марксистско-ленинскэ философи, научна атеизм, мүнөө үеын социологиин гол шухала асуудалнуудые, социальна психологи гэхэ мэтэнүүдые үзэхэ юм. Капитализмын, социализмын политэкономи, социалис үйлэдбэри ударидалгын научна үндэhэ hуури, совет хуулиин үндэhэн суртальые шудалха түсэбтэй.

Марксистско-ленинскэ философиин шухала асуудалнуудые, КПСС-эй экономическа политика, социальна психологи, марксистско-ленинскэ этика, эстетика, үзэл сурталай хүдэлмэриин теори, оншо арга тухай асуудалнуудые шудалха байна.

Партийна, ажахын эдэбхитэдэй факультедтэ мүн лэ хэдэ хэдэн отделенинүүд бии юм. Политическэ экономи, социалис үйлэдбэри ударидалгын экономическа, научна үндэhэ hуури, хүтэлбэрилэгшын ажал, мүнөөнэй үе шатада үзэл бодолой талаар болоходо байгаа тэмсэлэй шухала асуудалнуудые ажахын хүтэлбэрилэгшэд шудалха юм.

Мүнөөнэй уласхоорондын харилсаанууд ба СССР-эй гадаадын политика, мүнөө үеын коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөн, КПСС-эй экономическа политика, научна коммунизм, лекторэй мэргэжэл гэхэ мэтэнүүдые уласхоорондын харилсаануудай отделенидэ hурагшад үзэхэ түсэбтэй.

Ниитын факультедтэ КПСС-эй түүхэ, капитализмын, социализмын политэкономи, социальна психологи, научна коммунизм, совет хуулинуудай үндэhэ hуури шудалха юм.

Пропагандистнарай факультедтэ дээдэ эрдэмтэй партиин гэшүүд, партийнабэшэ хүнүүд абтаха. Тиихэдэ партийна, ажахын ба ниитын факультедүүдтэ дээдэ ба дунда эрдэмтэйшүүл абтаха байна.

Хоёр жэл hуража, университет дүүргэхэ юм. Ажалдаа хүдэлжэ байгаад, долоон хоног соо нэгэ удаа hуралсадаг, сентябриин 15-hаа хэшээлынь эхилхэ.

Университет дүүргэhэнэйнь удаа политическэ дээдэ эрдэмтэй болоhон тухай диплом барюулагдадаг байна.

Байгша оной апрелиин 15-hаа августын 25 болотор партийна организацинуудаар, КПСС-эй райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдээр дамжуулжа, hурагшадые абаха юм.

Танине ямараар хангана б?

ХОДОДОО ТҮРҮҮ

— Танай мэдэлдэ байгаа магазинуудай алинайнь наймаалагшад худалдан абагшадтаа hайнаар хандан, түрүү зэргэдэ ябана гээшэб, — гэжэ Улаан-Үдын «Горплодоовощторгын» хүтэлбэрилэгшэдhээ асуугаа hаатнай:

— Цивилёвой гудамжаар байдаг овощой 8-дахи магазинай нигэжэ худалдаг болоhондо, тэрэниие даагша Анисия Романовна Агнаевагай габьяа бага бэшэ, — гээд харюусаха.

— Бидэнэй магазин орогшодые манhаа овощ, хартаабха абагты гэжэ уриалхаhаа гадна, тэдэндэ hайн шанартай продукци шэлэн абахадань туhалдаг гээшэбди. Овощ, хартаабха муудуулангүй хадагалжа байха гээшэ тон бэрхэгэй хэрэг юм. Үдэр бүри тэрэнээ шалгажа, муудаhыень абажа, хаяжа байдагбди, — гэжэ Анисия Романовна хөөрэнэ.

Хорин табан жэлэй урда тээ арбан долоотой Анисия Агнаева худалдаа наймаанай эмхи зургаанда хүдэлжэ эхилээ юм. Түрүүшээр кассираар хүдэлөө, тиинhээр наймаалагша болоо. «Горплодоовощторгын» бии болоходо овощой магазиниие даагшаар дэбжүүлэгдээ hэн. Тэрэ гэhээр зургаан жэл үнгэрөө.

Анисия Романовнагай даадаг магазин жэлhээ жэлдэ наймаанайнгаа зургаанай дамжуулгын улаан туга хүртэдэг, өөрөө коммунис ажалай ударник, «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэhэн тэмдэгтэ хүртэhэн байна. Юндэхи табан жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр Анисия Романовна hаяхана Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаба.

Наймадахи магазинда ГПТУ дүүргэhэн залу басагад Татьяна Куприянова Рая Лебедева, Анна Шекураева, Нина Моисеенко болон бусад ажаллана. Анисия Романовна тэдэнэй ehэтойл hурган хүмүүжүүлэгшэ болонхой. Тиин эдэнэр мүнөө эрхим наймаалагшад болоо.

П. БОРЬКИН,
журналист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын «Горплодоовощторгын» 8-дахи магазиниие даагша А. Р. Агнаева.

Авторай фото.

АЙМСОВЕДЭЙ СЕССИ

hаяхана Зэдын аймагай Соведэй сесси боложо, «Ажалшадые худалдаа наймаагаар хангалга, тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тус асуудалаар сесси дээрэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. М. Бальчугов элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ депутадууд: аймагай ахамад врач В. В. Кучинский, «Заречный» совхозой hаалишан Р. А. Наконечных, Доодо-Тоорын совхозрабкоопой наймаалагша Г. А. Мельникова, Оёорой совхозой отделениие даагша В. П. Тучинов болон бусад хабаадалсаа.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэhэн депутадууд партиингаа XXV съездын табиhан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын, ажалшадай эрилтые гүйсэд хангахын тула ямар хэмжээнэй абтаха байhан тухай тогтобо. Илангаяа гарилгын үедэ механизаторнуудые, малшадые hайнаар хангаха тон шухала гэжэ сесси дээрэ хэлэгдэбэ.

И. САНЖИЕВ,
Зэдын аймагай
Соведэй гүйсэдкомой
секретарь.

ДУРДАЛГА

ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛАА hЭН

1930 оной апрель hарада Агын үргэн тала нютагта түрүүшын хамтын ажахынуудай анха эмхидхэгдэжэ байhан халуун үедэ, БМАССР-hээ таhархай ажаhуудаг тулань партиин Буробком нүүдэл редакци, болон типографи эмхидхэн эльгээhэн байна. Тэрэниие эмхидхэхыень «Буряад-Монголой үнэн» газетэдэ ажалладаг 21-тэй залуу поэт Бавасан Доржиевич Абидуевые эльгээhэн байна. Редакциин бүхы штат редактор, нэгэ үзэг холбогшо, нэгэ хэблэгшэ — оройдоол гурбан хүнhөө бүридэдэг байгаа. Тиин түрүүшын номернуудые хэблэбэ. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө бэшэгшэдые томилон оложо, барисаатай болобо. Үзэг холбогшодые hургаба. 1930 оной июлиин 16 болотор 24 номер гаргагдаба. Газетын саг үргэлжэ Агада гарадаг болоходонь, Бавасан Абидуев Улаан-Үдэ буса hан юм.

Партиин Агын айком Буробкомhоо мэргэжэлтэй, hайн редакторые Ага эльгээхые зууршалга хэдэг байба. Тиин 1933 оной hүүл багаар Бавасан Доржиевич Абидуевые дахин «Хамтын ажалшын» харюусалгата редактор болгон эльгээhэн байна.

Нүхэр Абидуев партиин айкомой бюрогой гэшүүн байгаа. Тэрэ үедэ эдеэ хоолой зүйл дутадаг хүдэлмэришэн болон алба хаагшадта хүнэй 16 килограмм талха hарадаа үгэдэг hэн. Түмэр туулган үзэгүүдэй тооhон соо үдэр бүри ажалладаг үзэг холбогшодто хүндэл hэн бээзэ. Тиин партиин айком болон аймгүйсэдкомой туhаламжаар, типографида дүрбэн үнеэ олгохыень нүхэр Абидуев зүбшөөлгөө. Үзэг холбогшод үдэр бүри шэнэ hү абадаг болоhон юм. Мүн гэр байра дутаха. Табан багахан гэрнүүдые худалдан абажа табюулаад, редакциин болоод типографиин гэр бүлэтэй хүдэлмэрилэгшэдые оруулhан байха юм. Нүхэр Абидуев хүнэй байдал тухайда hанаалаа ехэ табидаг hэн.

Бавасан Доржиевич Агада байха үедөө, 1934 ондо СССР-эй уран зохёолшодой холбоонoй гэшүүн болгогдожо абтаа hэн. Пролетарска ехэ уран зохёолшо Алексей Максимович Горькиин гар табилгатай билет абаhан юм. Тиин Горькиин «Буревестник тухай дуун» гэжэ зохёолые буряад хэлэн дээрэ оршуулжа, «Хамтын ажалшын» хуудаhанда латиин алфавит дээрэ толилhон юм. Энэ зохёол мүнөөшье энэ оршуулгаар хэблэгдэдэг. 1938 ондо Максим Горькиин түрэhөөр далан жэлэй ойдо зорюулжа, шүлэг бэшээ hэн.

1936 ондо Агын аймагай түрүү хүнүүд Буряад-Монголой Республикын делегациин бүридэлдэ орон, ниислэл Москва ошожо, парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаhан, ажалай амжалтын рапорт барюулhан байна. Тэдэнэй дунда Сагаан-Уула нютагай залуу комсомолец, адуушан Бальжинима Линхобоев ошолсоhон, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан юм. Б. Д. Абидуев Бальжинимаевта зорюулhан «Адуушан хүбүүн» гэжэ бүлэг бэшээ бэлэй.

Энэ шүлэгынь Агын газетэдэ толилогдоо hэн. Тиихэдэ Ага нютагта тон түрүүн байгуулагдаhан хамтын ажахы болохо Могойтын районой «Коммунизм» колхозэй 10 жэлэй ойдо зорюулжа, «Эхишэ» гэжэ шүлэг Бавасан Доржиевич бэшэhэн байна.

Бавасан Доржиевич Абидуев Агада редактораар хүдэлмэрилжэ байха зуураа арадай аман зохёолой үндэhэн дээрэ хүүгэдэй уншаха «Шаалай Шаанай хоёр», «Эрээн гүрөөhэ эмээллэгшэ», «Тэхэ бабаның түүхэ» гэhэн үльгэрнүүдые бэшэбэ. Эдэ үльгэрнүүд буряадай литературын түүхэдэ, ухибүүдэй уншаха түрүүшын номууд болон хэблэгдээ hэн.

1934 оной hүүл багаар буряадай уран зохёолшод Хоца Намсараев болон Ц. Дондубон (Ц. Дон) Ага ерэбэд. Бавасан Абидуевтай хамта Хара-Шэбэр, Зугаалайгаар ябажа ерээ. Энда ябаха зуураа айлшад Бавасан Доржиевичта Николай Островскиин зохёолнуудые оршуулхые дурадхаhан байна. Тиин «Булад яажа хатуужааб» гэhэн роман оршуулжа оробо. Илангаяа, тэрэ hүниндөө шуудаг hэн. Энэ романиие нэгэ жэл соо оршуулаад, хэблэлдэ эльгээбэ. Удаань, Островскиин «Шуурган дундуур түрөөлэд» гэжэ зохёолые оршуулба. Латиин алфавидаар бэшэдэг машинка үгы дээрэhээ гараар бэшэдэг байhан юм.

Тэрэ үедэ манай ороной суута лётчик Валерий Павлович Чкалов Хойто полюс дээгүүр ниидэжэ, Америкэ хүрэhэн байна. Энэ шэн габьяае поэт Абидуев «Бэрхэшээлые дабаhан баатар сокол тухай дуун» гэжэ шүлэгөөрөө дуулан магтаа hэн.

Бавасан Абидуев буряад түрэл нютагуудайнгаа гоё hайхан байгаалиие, ой тайга, губи тала, уhа нуурнуудые зураглан бэшэдэг байhан юм. «Хабарай үдэшэ», «Губшуур», «Алтан тарялан», «Хүхын дуунай үедэ», «Сонхоор малайhан hара», «Хабарай тэмдэг», «Үүр», «Наранай туяа» гэхэ мэтэ олон тоото лирическэ шүлэгүүдые бэшэhэн байна. 1936 оной зун Бавасан Доржиевич амаралтаяа Ара-Сагаан Шулуутайн аршаан дээрэ үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ. Энэ аршаан хадаа Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхозhоо хойшоо эрид дабаа дабахада байдаг Согто-Хангилдахи колхозой түрүүлэгшэ Доржижаб Ракшаин колхозой шагнал абаhан шэнэхэн полуторка автомашинаар аршаанда ошохыемнай зүбшөөгөө hэн. Амаралта соогоо шэмээгүй сүлөө газарта, ой хүбшые тунгалаг агаарта байжа, зохёолнуудаа үргэлжэлүүлэн бэшэхэ зорилготой байгаа. Буртаг шэлын харгыгаар дондорhоор, аршаанай газар хүрэжэ, майханиинь татабабди. Номууд, бэшэгэй зузаан саарhан болон бэхэ, ручка, лаампа бэшэ бусад юумэ, эдеэ хоолой зүйлэн хажуугаар абаашаа hэн. Тиин гэжэ, түбхинэжэ. байтарнь тэнгэриин дуутай. сахилгаата аадар адхарба. Набшаhата модод найгана, уhан урдана. Аадар түргэн гээшэ ааб даа. Үүлэн зөөгөөд, заhарааряь зунай наран бултайн шараба. Тиин байтар Бавасан Доржиевич сайланшьегүй саарhа, ручка барин, шүлэгэй түрүүшын нэгэ бадаг бэшэжэрхибэ:

Аадар бороон тайгада
Адхаран сохёо хүсэтэйгөөр,
Алтан ташуур — сахилгаан
Шарбан сабшалаа зурагас
гээд...

Тэрэ шүлэгөө «Аадар бороон тайгада» гэжэ нэрлээ hэн.

1937 ондо, Буробком болон Буряадай номой хэблэл Бавасан Доржиевичые Агаhаа дуудажа абаашаба. Тэндэ бусад оршуулагшадаар хамта «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсые» болон марксизм-ленинизмын бусад олон номуудые оршуулалсаа.

Тэрэ жэл, 1937 ондо, Шатын область дотор Агын буряад-монголой национальна округ эмхидхэгдэhэн юм. Тиихэдэ «Хамтын ажалшан» газетэ партиин окружкомой болон окргүйсэдкомой орган боложо, «Агын үнэн» гэжэ нэрэтэйгээр ород, буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ эхилээ hэн. Энэ газетые байгуулха, ажалшадай дунда үүргыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ оюун бэлигтэй поэт, журналист Бавасан Абидуев тон ехэ оролдолго гаргаhан. хубитаяа оруулhан юм.

Б. О. ЦИБИКОВ.

Агын округ. Алхана hуурин.

ИЛАЛТЫН ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Трептов-паркда совет сэрэгшэдэ табигдаhан хүшөөгэй дэргэдэ. ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАhАА

...РОБИ

ЮНКТАД-ай СЕССИ

ТАСС

... наймаанай ба ... талаар ООН-ой ...иин (ЮНКТАД) ... Кениин ниислэл хо... ...лмэрээ үргэлжэ... ... Филиппиныҥ пре... Маркос 150 гаран ... ерэлэн делегаци... урда үгэ хэлэбэ. ... Африкын, Латинн ... бээз даахан бай... ...залуу гүрэнүүдтэ то... ...озиhан уласхоо... ... экономическа асу... ... тэрэ анхараа. ...гай гүрэнэй секре... Киссинджер конфе... ...рэ үгэ хэлэбэ. ... компанинуудые гү... ...элдэ оруулхагүн ...йгоор нэгэ милли... ... жасатай «Улас... ...түүхэй эдэй банк» ... байгуулхые гүрэ... ...етарь дурадхаа. Хүг... ...аа оронуудай түү... ...нөөсэ баялигуудые ... үмсын мүнгэ ...эглэлгэдэ энэ банк ... зэргэтэй юм.

(ТАСС).

ПРАГА

ХАНИ БАРИСААНАЙ, АХА ДҮҮ ЁhОНОЙ ДОГОВОР

ТАСС

СССР-тэй хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөн бэхижүүлхэ гээшэ ЧССР-эй гадаадын политикын гол шухала зүйл болоно. Марксизм-ленинизмда, пролетарска интернационализмда үнэн байлгада үндэhэлдэг КПСС-эй ба КПЧ-гэй хоорондохи харилсаа холбоон манай аха дүү ёhоной харилсаанай үндэhэ hуури болоно гээд «Руде право» газетэ СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондын хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туhалалсалга тухай договорто гар табигдаhаар зургаан жэлэй ойдо зорюулагдаhан түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Совет-чехословак шэнэ договорой баталагдаhаар зургаан жэлэй ойе ЧССР-эй арад зон үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

КПСС-эй КПЧ-гэй хоорондохи али бүхы харилсаа холбоон тухай, харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ КПСС-эй XXV съездын, КПЧ-гэй XV съездын ехэ удха шанартай байhан тухай хөөрэhэн выставкэнүүд Чехословакиин хото городуудай, hуурин тосхонуудай предприятинуудта, клубуудта, соёлой байшангуудта нээгдэбэ. Чехословак-совет хани барисаанай холбооной эдэбхитэд СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондохи договорой түүхэтэ удха шанартай байhан тухай лекцинүүдые уншана, элидхэлнүүдые хэнэ.

АММАН

ЗАЛАН СЭХЭ ХАРАА ШЭГЛЭЛ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай Совет правительствын мэдүүлгые араб хэблэл үргэнөөр шэнжэлжэ үргэлжэлhөөр.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулан заhаруулха асуудалнуудаар совет мэдүүлгэ дотор батадхагдаhан залан сэхэ хараа шэглэл эндэхи асуудалые үнэн зүбөөр, болохотой руунь шиидхэхэ гэhэн зорилготой.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Совет правительствын мэдүүлгэ дотор табигдаhан СССР-эй хараа бодолдо Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдэй хүтэлбэри үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

«Совет мэдүүлгэ хадаа Ливандахи хүшэр бэрхэшээлтэ байдалые Советскэ Союзай ойлгожо байhыень гэршэлhэн шэнэ шухала алхам болоно гээд би hананаб. Энэ мэдүүлгэ ехэ удха шанартай байна. США-гай 6-дахи флотой булимтархы ябадалай улам үргэдэжэ байhантай энэ тудалдана. Совет правительствын мэдүүлгэ американ аюул түбэгые усадхалгада ехэ үүргэ дүүргэхэ байха», — гэжэ Палестинын «Ас-Сайка» гэдэг эмхиин хүтэлбэрилэгшэ Зухейр Мохсен хэлээ.

КАИР. (ТАСС). «Аль-Ахрам» газетэ Совет правительствын мэдүүлгые «Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулхын тула Советскэ Союз гурбан гол ёпо габина» гэhэн гаршаг доро гаргаа.

ЖЕНЕВЭ

Сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ТАСС

Совет-американ зүбшэлэлгын саг үргэлжын комиссиин наймадахи сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

1972 оной майн 26-да СССР-эй, США-гай хоорондо гар табигдаhан ракетэhээ хамгаалалта хэхэ тухеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорой, стратегическэ добтолхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха талаар бэелүүлэгдэхэ зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээнэй, мүн 1971 оной октябриин 30-да хоёр ороной хоорондо баталагдаhан ядерна дайнай аюул сараха хэмжээнүүд тухай хэлсээнэй зорилгонууд болон тобшололнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ комисси нүлөөлхэ уялгатай юм.

БЕРЛИН

СОВЕТ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа Совет правительствын hаяхан хэhэн мэдүүлгые ГДР hайшаана. Энэ хадаа бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ, уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха талаар шэглүүлэгдэhэн бүтэмжэтэй hайн, саг соогоо гаргагдаhан үүсхэл гээд ГДР-эй правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата эб найрамдал хангахын тула булимтаран эзэмдэгдэhэн Араб газар нютагуудhаа Израилиин сэрэгүүд гаргагдаха, Палестинын араб арадай национальна үндэhэн эрилтэнүүд, Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдал, хилэнүүдэйнь ойроо хүртэшэгүй, байлга хангагдаха ёhотой гэhэн хараа бодолые ГДР-эй правительство дэмжэнэ.

Энэ асуудалые болохотой руунь гуримшуулан шиидхэхын тула уласхоорондын ашаг үрэ ехэтэй Дүтын Зүүн зүгэй байдалые заhаруулан гуримшуулха Женеводэхи эбэй конференци хадаа уласхоорондын ашаг үрэ ехэтэй арга болоно гэжэ ГДР-эй правительство тооложо гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ЛИССАБОН

А. КУНЬЯЛАЙ ХЭЛЭhЭН ҮГЭ

ТАСС

ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял эндэ үнгэргэгдэhэн олониитын митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, парламентын hунгалтын дүнгүүдые согсолоод, ойрын ерээдүйдэ партиин бэелүүлхэ политикын түсэбүүдые элирхэйлбэ.

Республикын ...глаанда депутадан олонхи мандадуудые абаhан социалистнууд, коммунистнууд хүүлэй үзэлтэй правительствын үндэhэ hуури табиха ёhотой гэжэ Португалиин Компарти тооложо.

Гансал социалистнуудта хабаатай правительство эмхидхэн байгуулха гэhэн соцпартиин hэдэлгые коммунистнууд дэмжэхэгүй юм гэжэ А. Куньял тэмдэглэбэ. Тэрэнэй политика бэелүүлхэдэнь ПКП соцпартида эдэб хитэн дэмжэлгэ үзүүлхэгүй.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ
- КОРЧАГИНАЙ ДҮҮНЭРЭЙ НЭГЭН.
- ЖОЛООШОДОЙ ШЭНЭ ГУРИМ ТУХАЙ.
- УРАН ШҮЛЭГЭЙ ДОЛГИН.

КОРЧАГИНАЙ ДҮҮНЭРЭЙ НЭГЭН

1945 оной август һара соо һэн. Манжуурай газар дайда халуун наранһаа хаха гантаад, унда эрижэ байһан шэнгеэр үндэр тэнгэри өөдэ ангалзаһан хэбэртэй һунан хэбтэнэ. Дайшалхы самолёдууд газарһаа дэгдэжэ, Номгон океан шадар эхилһэн тулалдаан тээшэ зурылдан ниидэбэ.

Николай Лимоновой самолёдой кабина соохи фонарь гэнтэ нээгдэжэ, айхабтар хүсэтэй агаарай долгин тэрэниие сохижорхибо. Николай мэдээ алдаашье һаа, гэнтэ бэеэ хүсэлжэ, фонаряа хаагаад, ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Түргэн гэдэргээ эрьежэ хараба: хойнонь гайсанай самолёт үгы аабза.

Шэнэ баазын газар дээрэ буухынайнгаа һүүлээр Николайн унтаха дуранинь яаха аргагүй хүрэжэ, арһан хүүртигээ дэлгээд, самолёдойнгоо дали доро унтахаяа хэбтэшэбэ. Эгээл энэ үедэ харуулшанай һанаагаа зобоһон үгэнүүд зэдэлбэ:

— Хүбүүн бодо, хүйтэ абахаш.

Теэд хатуу тулалдаанда хабаадалсаһан Николайн бодохо шадал үгы һэн. Аюултай үбшэн гэрэниие дайраа. Саа гэжэ үбшэн тэрээндэ хүрэшэбэ.

Сэрэгэй олон госпитальнуудаар нилээд удаан байха хэрэг гараа һэн. Агаарай долгин шангаар сохиходоо. нервэнүүдэйнь хүсэнүүдые һалгааһан байгаа бшуу.

Москва хотын Бурденкын нэрэмжэтэ эрдэм шэнжэлэлгын институдай эмшэлэгшэд тэрээндэ операци хэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

...Операци хүлеэһэн ута үдэрнүүд эхилбэ. Больницын сэсэрлиг соо һууһан Николай тэндэхи шубуудые һажаажа элдэб янзаар эшхэржэ, сагаа үнгэргэдэг бэлэй. Институдай директор профессор Егоровой заахан хүбүүн Борис тэрэниие ехэл һайхашаажа, нигэжэ гүйдаг һэн:

— Коля абга, гургалдайдал адляар нэгэ дахин эшхэрыт даа.

Тиигэхэдэнь Николай хүбүүн гургалдайдал тон адляар эшхэржэ үгэдэг һэн.

Бишыхан Борис үлеэ олон гүйлтатайгаар тэрээндэ хачдадаг һэн. Николай хүбүүншье һайсал эшхэржэ, тиихэдэнь медсестранууд газаа гараад, тэрэнэй жэгтэй дууе гайхалдан, тархяа һэжэрэлдэн зогсодог бэлэй.

Олон жэл үнгэрһэн хойно Лимонов өөрынгөө эдир нүхэр тухай, замбуулинай онгосые жолоодопон Борис Борисович Егоров тухай дуулаа һэн. Тэрэ хүшэр үедэнь бишыхан Егоров тэрэнэй ханя нүхэр болоһон байгаа ха юм.

...Үнинэй хүлеэгдэһэн операцишье урма баяр асарбагүй. Нюдэниинь үдэрһөө үдэртэ муудажа байба. Тархиень булад хабшуургаар хабшаһан мэтээр чмаршьеб гайхалтай үбшэн бэжууна.

Лимоновто хоёрдохи операци хэгдэбэ. Теэд тэрэньшье мүртэй туһа үгэбэгүй. Сэдьхэл зүрхэниинь эгээл энэ үедэ зобожо эхилбэ: нюдэниинь оройдоошье харахаяа болёо. Тиигээд Николай хүдэлжэ шадахаяа болижо, хэбтэриин хүн болоо һэн. Элдэб бодол тэрэнэй толгойдо орохо. Юун гээшэб даа! Хори хүрөөгүй ябаһан хүбүүн аад, хүнэй гарай болошоод хэбтэхэдэ, тиимэшье хүхюутэй бэшэ һэн. Ажаһууха дуран үгы болоһоной. Тиигээд хажуугаар харата муухай үбшэн зобоохо. Нээлтэтэй сонхоор үхибүүдэй шууяан, шубуудай жэргээн, эхэнэрнүүдэй гэсолдоон үдэр бүри дуулдажа байха. Угайдхадаа газаа гараад һууха шадалтай һайб гэжэ хүбүүн сэдьхэжэ, зобожо хэбтэдэг һэн.

Хабарай уга үдэрнүүдтэ, үбэлэй һүнинүүдтэ Николай хүбүүн олон бодолнуудые толгой соогоо мухарюулан хэбтэдэг бэлэй. Эдир залуу наһаниинь эжэ эхигүй һанагдаад орхихо. Зол жаргалтай хаһа даа! Элүүр энхэ бэе гээшэ хүнэй зол жаргал гэжэ олон хүн ойлгодоггүй. Бэеэ гамнаха, нарилха тухай хүн бүхэн абаһаар бодожо үзэдэггүй. Буряадай түрүүшын гигант — паровоз-вагон бүтээлгын заводые барижа эхилһэн эдир наһаниинь Николайда һанагдаад орхино.

Бороогой һүүлээр ургаһан һархяагууд мэтээр шэнэ гэрнүүд тиихэдэ бододог бэлэй. Тэрэ ехэ амжалта, илалтануудта Николайн хубита ороо.

...Павлина Степановна хэбтэридэ орошоһон хүбүүгээ хараад, нюдэнөө эжэ эхигүй нёлбоһо гоожуулдаг бэлэй. Харин эсэгэнь Илья Степанович зүрхэ алдангяар хүбүүнэй хэбтэһэн таһалга руу ородог һэн. Түүхэдэ ороһон Николай Островский тухай хөөрэхэ гэжэ эсэгэнь оролдодог байгаа. Теэд хүбүүниинь абяа аниргүй хэбтэхэ.

Нэгэтэ хүбүүниинь эсэгээ аалихан дуудаба:

— Баабай, минии нэрэтэ ямар ном бэшээ бэлэй?

Илья Степанович һалгаһаһан гараараа Николай Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэһэн ном абажа, тэрээн соохи бүлэгүүдые яаралтайгаар уншажа эхилээ һэн.

Үдэр хоногуудшье үнгэржэл байба. Нэгэтэ «Буряадай залуушуул» гэһэн газетын редакцида һонирхолтой бэшэг ерэбэ. Урдань хэндэшье дуулдаагүй Николай Лимонов локомотив-вагон заһабарилгын залуу хүдэлмэришэд тухай һонирхолтой материал эльгээбэ.

Энэ материалые газетын хуудаһан дээрэ гаргахын урда тээ редакциин хүдэлмэрилэгшэд Николай Лимоновтой уулзаха гэжэ шиидээ һэн. Тэрэ уулзалгашье һайнаар үнгэрөө һэн. Николай Островский шэнгеэр шэрүүн үбшэнэй һабарта ороод, үхэлһөө айнгүйгөөр тэмсэһэн Улаан-Үдэ хотын эрэлхэг хүбүүн тухай «Буряадай залуушуул» газетэ уншагшадтаа мэдээсээ һэн.

Николай Лимоновто бэшэгүүдшье һубарижа эхилбэ. Николай Лимонов харюу үгэжэ хүшэ хүрэхэеэ болёо. Буряад ороной зүг бүхэнһөө эдир хүбүүд, басагад ерэжэ, тэрээнтэй уулзадаг болобо. Хэлхеэ холбооной электротехникумэй студентнэр дуугаралсаха түхеэрэлгэ тэрээндэ бүтээжэ үгэбэ.

Һүүлэй һүүлдэ Николайшье баярлажа эхилээ һэн. Тэрэ хүнүүдтэ хэрэгтэй! Тэрэниие ойлгохо хүбүүд, басагад түрэл Буряад орондоо олон байна бшуу.

Николайн хэбтэдэг ороной самхаг дээрэ дайшалхы шагналнуудай хажууда нэгэ тэмдэг яларан харагдана. «Комсомолой ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө» гэһэн үгэнүүд тэндэ аржылдана. Энэ манай хадаа ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэг гээшэ.

Һаяхан баяртай мэдээсэл ерэбэ. «БАМтоннельстройн» 12-дохи тоннельнэ отрядай Владимир Журбинай бригадад Николай Лимоновые өөрынгөө бригадын хүндэтэ гэшүүнээр абаһан байна. Энэ бригадын хүбүүд мүнөө Байгалай тоннель малтажа эхилэнхэй.

Имэ эрэлхэг, хатуу зоригтой хүн, үхэлэй шэрхи һабарһаа айнгүй, гэдэргээ сухарингүй тулалдаһан хүн манай Улаан-Үдэ хотодо ажаһууна. Тэрэ Корчагинай еһотойл дүү болоно бшуу.

Д. САНЖИЕВ.

Эжымни ямар һайхан
Эжымни ямар
Э. БРЮХАНЕНКО

УРАН ЗОХЁОЛОЙ НЭГЭДЭЛЭЙ 40 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Түнхэнэй аймагай Мунко Сарьдагай нэрэмжэтэ уран зохёолой нэгэдэлэй байгуулагдаһаар 40 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ нэгэдэл хадаа 1936 ондо байгуулагдаһан юм. Түнхэн нютагта хүдэлжэ байһан уран зохёолшо Дольен Мадасон зохёолдо дуратай, шүлэг, рассказ бэшэдэг хүбүүд, басагадые суглуулжа, «Түнхэнэй хабар» гэжэ нэрэтэй литературна кружок эмхидхээ һэн.

Майн 5-най үдэшын 7 сагта Хэрэнэй соёлой ордон соо хүн зон олоороо сугларба. Мунко Сарьдагай нэрэмжэтэ уран зохёолой нэгэдэлэй байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяраи суглаанда эдэнэр ерэбэ ха юм.

Гүс нэгэдэлэй түүхэ, тэрэнэй гэшүүдэй зохёолнууд тухай поэт, энэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Л. Тапхаев элидхэл хэбэ. Тэрэнэй һүүлээр уран зохёолшод Д. Мадасон, Ц. Галанов, А. Ангархаев, «Байгал» журналай ахамад редактор С. Цырендоржиев гэгшэд үгэ хэлэжэ, республикын Уран зохёолшодой холбооной, «Буряад үнэн» газетын редакциин, «Байгал» журналай зүгһөө амаршалгын адресүүдые барюулба. Энэ суглаан дээрэ Хэрэнэй һургуулиин багша Н. Тулосоева, Толтойн һургуулиин багша С. Сотникова гэгшэд үгэ хэлээ. КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Моглоев КПСС-эй обкомой, ВЛКСМ-эй обкомой грамотануудые нэгэдэлэй гэшүүдтэ барюулба. Тиихэдэ «Саяан» газетын редактор Г. Б. Булгутов эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэдтэ грамотануудые барюулаа.

Баярай энэ суглаанай һүүлээр Хэрэнэй, Горхоной һургуулинуудай һурагшадай хүсөөр концерт табигдаба.

Манай корр.

„Буряад орон-76" гэһэн фотоконкурсдо ерэһэн зурагуудһаа

Олон һурагшадай дэбтэр шалган
Орой болотор багша һууна.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

1976 оной июниин 1-һээ жолоошодто мэргэжэл олгохо, транспорт жолоодохо эрхэ олгоһон үнэмшэлгэ үгэхэ шэнэ гурим хүсэндөө оруулагдахань.

Энэ шэнэ гурим тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхыень Буряадай АССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай агитаци ба пропагандын тапагые даагша Д. Б. ИВАНОВТО манай корреспондент хандаба.

ЖОЛООДОХО ШЭНЭ ГУРИМ

Шэнэ гуримай ёһоор бүхы автомашинанууд «А», «В», «С», «Д», «Е», трамвай, троллейбус, мотоколяска, мопед гэһэн категоринуудта хубаагдажа, эдэниие жолоодохо нэгэ үнэмшэлгэ үгтэхэ. Тиихэдээ жолоошон үнэмшэлгэ дотор тэмдэглэгдэһэн категориин ёһоор транспорт жолоодохо эрхэтэй байха.

«А» категориин транспортын жолоошод мотоциклнуудые, мотонартануудые, мотороллернуудые, мопедүүдые жолоодохо эрхэтэй.

«В» категориинхид 3500 килограммһаа дээшэ бэшэ шэгнүүртэй, жолоошоной һуурнһаа гадна 8 хүнһөө олон хүнэй һуухагүй автомобиль жолоодохо юм.

«С» категориинхид 3500 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй ашаанай автомобиль жолоодохо эрхэтэй.

«Д» категориинхид пассажирнуудые зөөхөөр хараалагдаһан, жолоошоной һуурнһаа гадна 8-һаа олон хүнэй һуухаар автомобиль жолоодохо.

«Е» категориинхид «В», «С», «Д» категориин транспортын али нэгыень жолоодохо эрхэтэй байгаа һаа, тягачтай состав жолоодохо эрхэтэй.

750 килограммһаа дээшэ бэшэ хүнгэн прицепүүдые шэрэхэ эрхэ «В», «С», «Д» категориин транспортын жолоошодто үгтэнэ. Хэрбээ прицепэй шэгнүүр 750 килограммһаа дээшэ һаань, «Е» категориин тусхай тэмдэглэл байха зэргэтэй.

Мүнөө үедэ хэрэглэгдэжэ байгаа үнэмшэлгэнүүдэй һэлгэгдэтэр хуушан үнэмшэлгэнүүд хүсэндөө байха. Тиихэдээ мотоциклай жолоошод «А» категориин транспорт, жолоошод-дуратайшуул «В» категориин автомашина (гэбшье ажахынуудта хүдэлхэ эрхэгүй), гурбадахи классай шофернууд «В», «С» категориин, хоёрдохи классайхид «В», «С», «Д» категориин, нэгэдэхи классайхид «В», «С», «Е» категориин транспорт жолоодохо эрхэтэй. Трамвайн жолоошод гансал трамвай, троллейбусай жолоошод гансал троллейбус, мопедэй жолоошод гансал мопед, мотоколяскын жолоошод гансал мотоколяска жолоодохо эрхэтэй байха.

Шэнэ гуримай хүсэндэ орохо үедэ автобус болон прицептэй автомобильнуудые жолоодожо байһан хүнүүдтэ «В», «С» ба «Д» гү, али «Е» категори үнэмшэлһэн тэмдэгтэй шэнэ үнэмшэлгэнүүд барюулагдаха. Транспорт жолоодохо үнэмшэлгэтэй болохоёо һанаһан хүнүүд жолоошодые бэлдэхэ тусхай курсануудые заатагүй дүүргэхэ ёһотой. 16 наһатай болоһон хүнүүд мотоколяска, мопед болон «А» категориин транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхэтэй. «В», «С» категориин болон трамвай, троллейбусуудые жолоодохо эрхэ 18-тай болоһон хүнүүдтэ, 20-һоо дээшэ наһатайшуулда «Д» категориин ба такси жолоодохо эрхэ үгтэхэ юм.

Абяанай ба гэрэлэй дохёо үгэхэ түхеэрэлгэтэй алишье категориин транспортые, уласхоорондын ба город хоорондын автобусуудые, аюултай ашаа шэрэһэн машинануудые жолоодохо эрхэ гурбан жэлэй турша соо таһалгаряагүй жолоошоноор хүдэлһэн хүнүүдтэ үгтэхэ.

Ямар нэгэн категориин транспорт жолоододог хүн дээдэ категориин жолоошон болохо гэбэл, тусхай һуралсал гараһанайнгаа удаа ГАИ-да шалгалта бариха ёһотой. Тиихэдэ нэгэ жэлһээ үлүү саг соо автомобиль жолоодоогүй хүн теориин талаар шалгалта бариха ушартай. Гурбан жэлһээ үлүү саг соо жолоодоогүй хүн медицинскэ шалгалта гараха болоно.

«Е» категориин транспорт жолоодохо эрхэ «В», «С» гү, али «Д» категориин автомобильнуудые нэгэ жэлһээ бага бэшэ саг соо жолоодоһон хүнүүдтэ тусхай дүршэл, шадабари олгохо бэлэдхэл хэһэнэйнь һүүлээр үгтэхэ.

Автомобиль жолоодохо дүршэл шадабаригүй гү, али харгын дүрим мэдэнэгүй гэжэ элирүүлэгдэһэн жолоошодые теорич ба жолоодолгын талаар шалгалта үгэхыень эльгээхэ шиидхэбэри ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд абаха эрхэтэй. Шалгалта үгэжэ шадаагүй жолоошоной үнэмшэлгэнь һануулгын талонтоёо хуряан абтаха.

Шэнэ гуримай ёһоор шалгалтын комиссиин хүдэлмэридэ олониитын түлөөлэгшэд олоор хабаадалсахаар хараалагдана. Эндэ жолоошодые бэлдэдэг һуралсалай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадалсаха. Тиихэдэ энэ үдэр шалгалта үгэжэ байһан бүлэгые һургаһан мастернууд, багшанар комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсахагүй. Комиссиин гэшүүн бүхэн автомобильна мэргэжэлээр дээдэ гү, али дундатехническэ эрдэмтэй, 23-һаа дээшэ наһатай байха юм. Түрүүн теориин талаар, удаань жолоодолгоор шалгалта абтадаг байха.

Шэнэ үнэмшэлгэ арбан жэлэй хугасаатайгаар үгтэхэ. Удаань һэлгүүлэгдэхэ юм.

Һүүлэй 12 һара соо харгын дүрим эбдээгүй, саг үргэлжэ автомобиль жолоодожо байһан хүнүүдэй үнэмшэлгэ шалгалтагүйгөөр һэлгүүлэгдэхэ.

Түргөөр ябалгые хизаарлаһан ушарһаа жолоошодой хэр удаан хүдэлһэн саг ехэ удха шанартай. Тиимэһээ шэнэ үнэмшэлгын «Тусхай тэмдэглэл» гэһэн хүсэнэгтэнь хуушан үнэмшэлгын номер, сери, үгтэһэн саг тэмдэглэгдэхэ.

Хуушан үнэмшэлгын хэрэгһээ гараа һаань, хугасаагайнь үнгэрөө һаань, шэнэ үнэмшэлгэ үгтэхэ.

Мүн шэнэ үнэмшэлгэ абаха дуратай жолоошодой хуушан үнэмшэлгэнүүд шэнээр һэлгүүлэгдэхэ юм.

Мэра ХАМГУШКЕЕВА

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

* * *

Хүбшэ тайгын
    набшаһаар даллан,
Хүхэрмэ талын
    сэсэгүүдээр гуниглан.
Дууланаш, дууланаш,
    намаяа дууданаш,
Дуулим һайхан
    Баруун зүгтэ уринаш.
Тэбхэрхэн сагаан
    саарһыеш абаад,
Тэбэрин энгэртээ
    дүмүүхэнээр хадаглаад,
Ардаг хүлэгэй гүйдэл
    дундаа
        хазаарлагдаһандал.
Аалихан гэнтэ
        урдаш зогсоноб.

* * *

Инаг дурантай
    уулзахадаа,
Би баярлаа һэм.
Бүхы дэлхэйе
Дурлаһан нюдэд соош
        хараа һэм.
Инаг дурантай
    уулзахадаа,
Би гайхаа һэм.
Далияа ургаһан
Дальбараадал. дэлхэйе
    хэдэн эрьеэ һэм.
Инаг дурантай
    уулзахадаа,
Би сэдьхэлээ зобоо һэм.
Бэеэ гамнангүй
Бордоһото, саһата шуурга
    руу зориходош.
Инаг дурантай
    уулзахадаа.
Би жаргаа һэм.
Сэсэгтэ ногоон дайдадаа
Сэнгэжэ шамтай
    ябахадаа,
Инаг дурантай
    уулзахадаа,
Би ехээр баясаа һэм.
Баясаһандаа хани
    нүхэдтөө
Хамта эдлэлэн жаргал
    тухайгаа дуулаа һэм.

Латыш арадай онтохонуудһаа

УХААТАЙ ТЭНЭГ

Нэгэ хүн гурбан хүбүүтэй байгаа: тэдэнэйнь хоёр ехэнь ухаатай, багань тэнэг һэн ха. Нэгэтэ эсэгэнь шэнэ гэр барюад, тэрэниие юугээршьео дүүргэһэн хүндэ үгэхэб гэбэ ха.

Гэрэй бэлэн болоходо. ехэ хүбүүниинь мори худалдажа асараад, шэнэ гэртэ оруулба. Морининь гансахан булан эзэлбэ.

Дунда хүбүүнэйнь ээлжээн болојо, тэрэ нэгэ тэбэри һолоомо гэртэ оруулхадань, гэрэйнь зарим хубиие эзэлбэ.

Эгээ һүүлдэ тэнэг дүүгэйнь ээлжээн болобо. Тэрэ бүдүүн гэгшын шубуун дэн худалдажа асараад носооходонь, бүхы гэрынь гэрэлээр дүүрэбэ. Тиигэжэ тэнэг дүүнь шэнэ гэртэй болоо һэн гэхэ.

ЭТИГЭМЭЭР ГҮ?

Тэрэ мантан капустын ургахада, һонин саг байгаал даа. Капустал гэхэдэ капуста һан! Нэгэ монсогорынь долоон боошхо соо дарадаг һэн.

Ямар боошхонууд байгаа гэхэбта! Нэгэ боошхооринь амаралтын үдэр гурбан тогоо шүлэ шанадаг һэн.

Харин тогоонуудынь ямар гэхэбта! Нэгэ тогооһоонь гушан эрэшүүл эдеэлдэг һэн.

Ямар эрэшүүл гэхэбта! Хүн бүхэниинь шүлэнгээсэ хамта гурбан бүүлхэ хилээлэ эдидэг һэн.

Харин ямар бүүлхэнүүд байгаа гэхэбта! Нэгэ бүүлхыень гурбан пүүд тариагаар баридаг һэн.

Ямар гэгшын тариан байгаа гэхэбта! Нэгэ эшэдэнь долоон хоолос ургадаг һэн.

Юун гэһэн хоолосууд гээшэ һэм! Долоон эрэшүүл долоон хоногто нэгэ залааень отолдог һэн.

А. СОДНОМОВ
оршуулба.

Арадай аман зохёолой абдарһаа

АБА ЭЖЫГЭЭ МАГТАҺАН ДУУНУУД

* * *

Алтан шара нарамнай
Аласаа тойроод мүнхэ
        байна.
Ашата абынгаа алдарые
Нэрлүүлжэ ябахада,
        һайхан байна.
Түхэреэн улаан нарамнай
Түбиие тойроод мүнхэ
        байна.
Түрэһэн эжынгээ
        алдарые
Нэрлүүлжэ ябахада,
        һайхан байна.

* * *

Эреэн бугын эбэрынь
Эрдэни бэшэ юун юм бэ?
Эжы абын һургаал
Эрдэм бэшэ юун юм бэ?
Алаг бугын эбэрынь
Алтан бэшэ юун юм бэ?
Аба эжын һургаал
Эрдэм бэшэ юун юм бэ?

* * *

Адуун тээшээ тэгүүлһэн
Ардагни яагаа хайратайб?
Альган дээрээ үдхэһэн
Абам яагаа хайратайб?
Эжэл тээшээ тэгүүлһэн
Эмнигни яагаа хайратайб?
Эльгэн дээрээ үдхэһэн
Эжым яагаа хайратайб?

* * *

Үбэр Хангай бэлшээритэй
Эреэн эбэртэй буга бии.
Эжы абынгаа ямбан дээр
Эрхэ воргондоо бэем даа.
Ара Хангай бэлшээритэй
Алтан эбэртэй буга бии.
Аба эжынгээ ямбан дээр
Атар зоргондоо бэем даа.

Д. БАДМАЕВАИ
суглуулбарнһаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үндэр баян ургасын түлөө» — мүрысөөндэ хабаадалсагша Ю. Б. Анищинай үгэ. «Арбадахи табан жэлэй вахтада» — суглуулбари. «Агитпоездынхидай уулзалга» — В. Алешинагай корреспонденци. «Түрүү ажалай жэшээ» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Алишье тээһээнь хаража үзэхэ шухала» — В. Матхеев, Г. Клепиков гэгшэдэй статья. «Олониитэ-политиче... тори» — С. Викторов... респонденци. СССР-эй ... ховно Соведэй Прези... Указууд.

Гурбадахи ху... «Голографяар шу... жэлэлгэ» — Н. ... статья. Ажалшадай ... гүүдһээ. Юргэмсы... нууд.

Дүрбэдэхи ху... «Эжымни, намайе ... хүмүүжүүлээш» — А. ... ротаевагай статья. ... лон огород дээрэ» — ... Левенкын корресп... Сагай уларил тухай. ... мянцевай шүлэгүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.35 — «Летят журавли» — уран һайханай фильм. 11.10 — Мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Майн дуунууд». Эдир гүйсэдхэгшэдэй концерт (үнгэтэ). 12.40 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга (үнгэтэ). 13.10 — «Хани харилсаан» — тележурнал (үнгэтэ). 13.40 — «Ород арадай дуунуудые РСФСР-эй габьяата артистка Лидия Русланова дуулаха» (үнгэтэ). 14.05 — «Хүн. Бүмбэрсэг дэлхэй. Замбуулин» (үнгэтэ). 14.35 — «Үнэн зүрхэнһөө». Саратовай областиин Балаково хотын ажалшадтай уулзалга (үнгэтэ). 16... Забһарлалга. 16.30 ... «Очевидное — неве...» (үнгэтэ). 17.30 — ... ба выставкын зал... Бүхэсоюзна ака... выставкэ (үнгэтэ). ... «Время». 18.30 — ... хаанууд, ниидыт... ник» гэжэ хатарай ... линн концерт (үнгэ...) — Хоккейгээр ССС... богай түлөө мүры... эсхэл. Забһарлал... шэнэ һонин. 21.15 ... лалга. 21.25 — ... рилдаагаар Европ... нат (үнгэтэ). 22.05 ... Армиин хоёр да... тугта А. В. Але... нэрэмжэтэ дуунай ба... ансамблиин концер... «Время».

Редактор
Р. Б. ГАРМА...

Манай адрес, телефонууд

Индекс 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, тел... приемная — 2-54-93, секретариат — 2-66-76, общес... приемная — 2-56-62.

БАСНИ

ХОЁРОЙ ХООРОНДОҺОО

Базархайн Бардын химэтэйхэн һаа олоод, амандаа зуугаад алхалжа ябатарынь, Нимаадайн Нянгар дайралдажа, буляалдажа эробо. Барда булайханаар сухалаа хүрэн, олоһон һаяа орхижорхёод, Нянгарта аһаба. Носолдожо, нэтэрүү шангаар хазалсажа, хэрэлдэжэ, хэрхирэлдэжэ, аһан шадалаараа боложо байха һамбаандань Хайдабай хаб хаанаһаа бии болоо юм, тэрэ һаһыень саб шүүрэһэн бэеэрээ, гэр тээшээ даражал мэдэбэ.

Барда Нянгар хоёрой үһэ ноохоёо урхирүүлжэ, хоро шараа гарган носолдожо байхада, үндэр Буда дайралдажа, модо шулуугаар шэдэжэ, тэрэ хоёрые арай шамай һалгаажа, хоёр тээшэнь үлдэбэ. Барда Нянгар хоёр һhанай түлөө аржаганалдаад. алинииньшье химэлһэн юумэгүй, хооһон һалаад һэн. Харин Хайдабай хаб бүглүүхэн газарта ошожо, химэтэйхэн һаа харлаагаа гаратараа химэлээ бэлэй.

* * *

Хоёрой хооронд хорон хоб хаяад, Хайдабай хаб шэнги хажуу тээһээнь хаража байгаашад хүн зоной дунда хаа- яахан дайралдадаг даа.

Б. НАМСАРАЙН.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00559. Заказ №